

รายงานการวิจัย

เรื่อง

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามศาสตร์พระราช
ากรณีศึกษา “สถานศึกษาพอเพียง” ของโรงเรียนในสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี

ภูวดล จุลสุคนธ์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ปีการศึกษา 2562

รายงานการวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจาก
สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ชื่อหัวข้อการวิจัย	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามศาสตร์พระราชากรณีศึกษา “สถานศึกษาพอเพียง” ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี
ชื่อผู้วิจัย	อาจารย์ ดร.ภูวตล จุลสุคนธ์ อาจารย์ ดร.ปกเทศ จุลสุคนธ์
ตำแหน่ง	อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ปีการศึกษา	2562

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตาม ศาสตร์พระราชากรณีศึกษา “สถานศึกษาพอเพียง” ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี และ 2) เพื่อดำเนินการสร้างรูปแบบการดำเนินงานตาม ศาสตร์พระราชากรณีศึกษา “สถานศึกษาพอเพียง” ให้มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับบริบท ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ที่อยู่ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี รวม 321 คน ได้แจ้งผลการคำนวณโดยใช้สูตรของยามานะ และทำการสุ่มตัวอย่างแบบ แบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.87 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามศาสตร์พระราชากรณีศึกษา “สถานศึกษาพอเพียง” ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงจากด้านที่เป็นปัจจัยส่งผลมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านความสำเร็จ ด้านการบริหารจัดการ และด้าน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามลำดับ
2. รูปแบบการดำเนินงานตามศาสตร์พระราชากรณีศึกษา “สถานศึกษาพอเพียง” มีความเป็นไปได้ สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบท รวมถึงมีประโยชน์แก่โรงเรียนใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี โดยได้รับการยืนยันจากผู้เข้าร่วม การสนทนากลุ่ม

RESEARCH TITLE	Factors influencing the Conduction According to the King's Science by the Case study of Sufficiency School
RESEARCHER	Phuwadon Chulasukhont, Ed.D. Poggade Chulasukhont, Ph.D.
POSITION	Lecturer of Faculty of Education, Thepsatri Rajabhat University
ACADEMIC YEAR	2019

ABSTRACT

This research aims at 1) studying the factors influencing the conduction according to the king's science by the case study of sufficiency school under the Lop Buri Primary Educational Service Area Office, and 2) create the model of the operation according to the king's science of the sufficiency schools. The research sample consisted of 321 school administrators and teachers by the Yamane technique was chosen to stratify random sampling. The research instruments were questionnaire and structured interview form with a reliability of 0.87. The data were statistically analyzed by percentage, mean, standard deviation, and content analysis.

The findings showed that:

1. the factors influencing the conduction according to the king's science by the case study of sufficiency school were rated overall at a high level. They were ranged in descending order of their mean values as follows: accomplishment aspect, administration aspect, and student development activity
2. The model of conduction according to the king's science by the case study of sufficiency school were possible, useful, consistent and suitable for the context, that had been confirmed by the participants of focus group discussion.

ประกาศขอบคุณการ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ที่ได้มอบทุนสนับสนุนสำหรับการทำวิจัย รวมถึงคณาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีทุกท่าน ที่ให้การสนับสนุนการดำเนินการวิจัยครั้งนี้

รายงานการวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความอนุเคราะห์ ความกรุณา ความใส่ใจ และความช่วยเหลือแนะนำอย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริ ถีอาสนา รองศาสตราจารย์ ดร.รังษิย์ สมบูรณ์ รองศาสตราจารย์ ดร.สำเร็จ ยุธชัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาธิต ทรัพย์รวงทอง และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทรงศรี ดุ่นทอง ที่ได้ให้คำปรึกษาและชี้แนวทางที่เป็นประโยชน์ พร้อมทั้งให้คำแนะนำและข้อคิดต่างๆ ตลอดจนตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ รวมถึงกรุณาตรวจสอบความถูกต้องของเครื่องมือที่ใช้ในรายงานการวิจัยนี้อย่างดียิ่ง ผู้ค้นคว้าจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณคณะผู้บริหารสถานศึกษา และคณะครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดลพบุรีทุกคน ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม และการให้สัมภาษณ์ รวมถึงการเข้าร่วมการสนทนากลุ่ม ทำให้รายงานการวิจัยสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ครู อาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาให้ รวมทั้งขอขอบพระคุณเจ้าของตำรา เอกสาร งานวิจัยทุกเล่มที่ได้นำมาอ้างอิง

ภาวดี จุลสุคนธ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ _____	ก
Abstract _____	ข
ประกาศคุณูปการ _____	ค
สารบัญ _____	ง
สารบัญตาราง _____	ฉ
สารบัญภาพ _____	ช
บทที่ 1 บทนำ _____	1
ภูมิหลัง _____	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย _____	3
ขอบเขตการวิจัย _____	4
นิยามศัพท์เฉพาะ _____	5
กรอบแนวคิดในการดำเนินการวิจัย _____	6
คำถามการวิจัย _____	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ _____	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง _____	8
ศาสตร์พระราชา _____	8
เศรษฐกิจพอเพียง _____	13
การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา _____	15
สถานศึกษาพอเพียง _____	17
กรอบตัวชี้วัดความสำเร็จของสถานศึกษาพอเพียง _____	22
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง _____	30

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย _____	41
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง _____	41
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย _____	42
การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย _____	43
การดำเนินการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล _____	44
การวิเคราะห์ข้อมูล _____	46
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล _____	47
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล _____	49
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล _____	49
การวิเคราะห์ข้อมูล _____	49
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล _____	50
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ _____	72
วัตถุประสงค์ของการวิจัย _____	72
วิธีดำเนินการวิจัย _____	72
สรุปผลการวิจัย _____	75
อภิปรายผล _____	79
ข้อเสนอแนะ _____	86
บรรณานุกรม _____	88
ภาคผนวก _____	93
ประวัติผู้ทำวิจัย _____	109

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารสถานศึกษาและครู 42
ตาราง 2	จำนวนและร้อยละจำแนกตามสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง 50
ตาราง 3	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านการบริหารจัดการ 52
ตาราง 4	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านหลักสูตรสถานศึกษา 54
ตาราง 5	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 57
ตาราง 6	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านการพัฒนาบุคลากร 59
ตาราง 7	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านความสำเร็จ 61
ตาราง 8	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในภาพรวม 63

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 ภาพขอบแนวคิดการวิจัย	7
ภาพที่ 2 แผนภาพรูปแบบของการพัฒนาสถานศึกษาทั่วไปสู่สถานศึกษาพอเพียง	18
ภาพที่ 3 บทบาทการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	19
ภาพที่ 4 ความสำเร็จที่คาดหวังจากการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา	21
ภาพที่ 5 ารารูปแบบการดำเนินงานตามศาสตร์พระราชา “สถานศึกษาพอเพียง	67

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

"การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น ต้องสร้างพื้นฐานคือความพอมี พอกิน พอใช้ ของประชาชนเป็นเบื้องต้นก่อน โดยใช้วิธีการและอุปกรณ์ที่ประหยัด แต่ถูกต้องตามหลักวิชา เมื่อได้พื้นฐานมั่นคง พร้อมพอควรและปฏิบัติได้แล้ว จึงค่อยสร้างค่อยเสริมความเจริญและฐานะทางเศรษฐกิจขั้นที่สูงขึ้นโดยลำดับต่อไป หากมุ่งแต่จะทุ่มเทสร้างความเจริญ ยกฐานะทางเศรษฐกิจขั้นได้รวดเร็วแต่ประการเดียว โดยไม่ให้แผนปฏิบัติการสำคัญกับภาวะของประเทศ และของประชาชนโดยสอดคล้องด้วยจะเกิดความไม่สมดุลในเรื่องต่างๆ ได้ ซึ่งอาจกลายเป็นความยุ่งยากล้มเหลวในที่สุด" จากพระราชดำรัสดังกล่าว พระราชาเห็นอะไรก่อนบอกประชาชน พระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช หรือที่เรียกว่า "ศาสตร์พระราช" นั้นครอบคลุมทั้ง "พระราชดำริ" คือ แนวคิดและปรัชญา "พระราชดำรัส" คือ คำสั่งสอน ตักเตือนให้สติ "พระราชกรณียกิจ" คือ หลักการทรงงาน และ "พระราชจริยวัตร" ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 ตลอดระยะเวลา 70 ปี ที่ผ่านมา ซึ่งปวงพสกนิกรชาวไทย ได้น้อมนำมาเป็นแบบอย่างที่ดีในการประพฤติตน รวมทั้งรัฐบาล และข้าราชการได้น้อมนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารราชการแผ่นดิน เพื่อสร้างชาติและพัฒนาประเทศ (เดช บุญญบาล, 2560) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวทางของรัชกาลที่ 10 ที่ได้ทรงพระราชทานให้แก่รัฐบาลและประชาชน ในข้อที่ 5 การปฏิรูปการศึกษาให้คนไทยมีความรู้ สมองประกอบอาชีพได้มั่นคง มีหลักคิดที่ถูกต้อง และพระบรมราโชบายด้านการศึกษา ด้านการมีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง มีคุณธรรม รู้จักแยกแยะสิ่งต่างๆ ปฏิบัติสิ่งที่ดี ด้านการมีอาชีพสามารถพึ่งพาตนเองได้ ด้านการเป็นพลเมืองดีโดยสถานศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนทำหน้าที่ มีจิตอาสา

ในส่วนของการศึกษาได้นำแนวคิดทางด้านศาสตร์พระราช และพระบรมราโชบายของรัชกาลที่ 10 มาใช้เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างยั่งยืนเป็นบุคคลที่มีความสมบูรณ์ทั้งกาย ใจ และจิตให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ด้านการพัฒนาและเสริมสร้าง

ศึกษา พิษณุมนุษย์ ที่มุ่งเน้นให้คนในสังคมสามารถพัฒนาได้อย่างต่อเนื่องทุกช่วงช่วงที่เกิดการ
ปลูกฝังระเบียบวินัย คุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ (สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี,
2560) และสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ได้กำหนด
คุณลักษณะที่พึงประสงค์ข้อที่ 5 ในจำนวน 8 ข้อ คือ “อยู่อย่างพอเพียง” และจากนโยบายในการ
ปฏิรูปการศึกษารอบที่ 2 (พ.ศ. 2552 – 2561) การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2 (พ.ศ. 2552

2561) เป็นการปฏิรูปใน 4 ประเด็น ประกอบด้วย พัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ พัฒนา
คุณภาพครูยุคใหม่ พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ และพัฒนาคุณภาพการ
บริหารจัดการใหม่ ทำให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่าสิ่งที่เราจะสร้างความพอเพียงและคุณลักษณะของ
ทรัพยากรบุคคลในสังคมอย่างยั่งยืนนั้น โรงเรียนมีส่วนสำคัญในการเข้ามามีบทบาทในการบ่ม
เพาะให้เกิดขึ้นโดยหนึ่งในกระบวนการของสถานศึกษาที่ทำให้เกิดการขับเคลื่อนนั้นคือการที่
ผลักดันให้มีการจัดกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียง เพื่อก้าวเข้าสู่สถานศึกษาพอเพียง ซึ่งเป็นสถานศึกษาทั่วไปที่ผ่านการประเมิน
สถานศึกษาพอเพียงเป็นแบบอย่างในการจัดกระบวนการเรียนการสอน และการบริหารจัดการ
สถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามเกณฑ์ประเมินสถานศึกษาพอเพียงของ
กระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552)

จากพระกษัตริย์ชื่อสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหาร
จัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง “สถานศึกษาพอเพียง”ของกระทรวงศึกษาธิการที่
ผ่านการประเมินตั้งแต่ปี 2550 จนถึงปี 2560 พบว่าทั่วประเทศไทยมีจำนวน 24,084 แห่ง โดย
เมื่อพิจารณาในส่วนของสถานศึกษาทุกสังกัดในจังหวัดลพบุรีมีจำนวน 135 แห่งและพบว่าสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรีมีมากที่สุดจำนวน 118 แห่ง (สำนักงาน
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2550-2560) ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขต 1 และ
2 มีโรงเรียนที่รับผิดชอบดูแลทั้งหมด จำนวน 299 แห่ง ดังนั้นสถานศึกษาที่ผ่านการพิจารณาคิด
เป็นร้อยละ 39.46 ของจำนวนสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ลพบุรี ซึ่งจะพบว่ายังไม่ถึงร้อยละ 50 ของโรงเรียนทั้งหมด โดยการดำเนินงานของโรงเรียนเพื่อ
นำไปสู่สถานศึกษาพอเพียงนั้นประกอบด้วย ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษาทั้งทางด้าน
นโยบาย วิชาการ งบประมาณ ครอบคลุมไปถึงการบริหารทั่วไป ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรม

การเรียนรู้ ประกอบด้วย หน่วยการเรียนรู้ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง การบูรณาการไปสู่การเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการวัดและประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ประกอบด้วย การแนะแนวและช่วยเหลือผู้เรียน กิจกรรมนักเรียน กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง การติดตามและขยายผล รวมถึงความสำเร็จที่เกิดขึ้นทั้งต่อสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา บุคลากรและตัวผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2554)

จากข้อมูลดังกล่าวผู้วิจัยซึ่งเป็นอาจารย์ในสังกัดคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี เป็นส่วนหนึ่งของหน่วยงานทางการศึกษามิยยุทธศาสตร์ในการผลิตและพัฒนาครู รวมถึงพัฒนาท้องถิ่น เพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคมแห่งการเรียนรู้ร่วมกันทั้งจากหน่วยงานภายในและหน่วยงานการศึกษาภายนอกสถาบันเพื่อส่งเสริมให้สังคมมีความยั่งยืน จึงมีความสนใจทำการศึกษาถึงปัจจัยส่งผลต่อการดำเนินงานตามศาสตร์พระราชาศรีศึกษา “สถานศึกษาพอเพียง” ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี เพื่อให้ได้สารสนเทศแก่หน่วยงานทั้งภายในองค์กร และหน่วยงานภายนอกองค์กรนำไปใช้เป็น ฐานในการพัฒนาสถานศึกษา พัฒนางานทางด้านคุณภาพการศึกษา อย่างยั่งยืนและเป็น ที่พึงของชุมชนอย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษา ปัจจัยที่ส่ง ผลต่อการดำเนินงานตามศาสตร์พระราชาศรีศึกษา “สถานศึกษาพอเพียง” ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี

2. เพื่อดำเนินการสร้างรูปแบบการดำเนินงานตามศาสตร์พระราชาศรีศึกษา “สถานศึกษาพอเพียง” ให้มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านพื้นที่

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามศาสตร์พระราชากรณีศึกษา “สถานศึกษาพอเพียง” ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ดำเนินการในเขต จังหวัดลพบุรี เท่านั้น

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ที่อยู่ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ที่มีการจัดกระบวนการเรียนการสอนและบริหารจัดการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หรือที่เรียกว่า “สถานศึกษาพอเพียง” ในช่วงปี 2550-2560 ประกอบด้วยโรงเรียนที่อยู่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี เขต 1 จำนวน 42 โรงเรียน มีผู้บริหารสถานศึกษาและครูจำนวน 797 คน และ โรงเรียนที่อยู่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี เขต 2 จำนวน 76 โรงเรียน รวม 108 โรงเรียน มีผู้บริหารสถานศึกษาและครูจำนวน 835 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 1632 คน (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2561: ออนไลน์)

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เนื่องจากประชากรมีจำนวนที่แน่นอน (finite population) จึงใช้สูตรคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างของยามานะ (Yamane, 1973) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ยอมให้มีความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 321 คน และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (proportional stratified random sampling)

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามศาสตร์พระราชากรณีศึกษา “สถานศึกษาพอเพียง” ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ด้านหลักสูตรสถานศึกษา ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการพัฒนาบุคลากร และด้านความสำเร็จ ซึ่งรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย โดยให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนดังกล่าว

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ปัจจัย หมายถึง สภาวะที่เกื้อ ก่อหนุน สร้างโอกาส เป็นองค์ประกอบร่วม หรือเป็นเงื่อนไขอย่างใดอย่างหนึ่ง ที่จะให้สิ่งนั้นๆ เกิดขึ้น ดำเนินต่อไป หรือเจริญก้าวหน้า อันส่งผลให้การดำเนินงานของสถานศึกษาพอเพียงประสบความสำเร็จตามกรอบตัวชี้วัดความสำเร็จของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งในงานวิจัยนี้จะนำมาพิจารณาเพื่อสร้างรูปแบบการดำเนินงานดังกล่าวให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นต่อไป

2. ศาสตร์พระราชา หมายถึง คือ ศาสตร์แห่งการพัฒนา การครองตน เพื่อเป็นแบบปฏิบัติ เป็นตัวอย่างที่ดี และเป็นศาสตร์แห่งการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสงบสุข โดยการน้อมนำพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 มากำหนดเป็นหลักในการปฏิบัติ โดยในงานวิจัยนี้จะมุ่งเน้นการศึกษาปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นหลักในการดำเนินงาน

3. สถานศึกษาพอเพียง หมายถึง หน่วยงานทางการศึกษาที่มีการจัดกระบวนการเรียนการสอนและบริหารจัดการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตามเกณฑ์ประเมินสถานศึกษาพอเพียงของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งในงานวิจัยครั้งนี้ คือ โรงเรียนที่อยู่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี เขต 1 และ เขต 2 จำนวน 108 โรงเรียน

4. กรอบตัวชี้วัดความสำเร็จของสถานศึกษาพอเพียง หมายถึง หลักเกณฑ์และแนวทางการประเมินสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ยังไม่เป็นสถานศึกษาพอเพียง แต่มีความพร้อมรับการประเมิน หรือมีศักยภาพในการพัฒนาตนเอง โดยต้องเป็นสถานศึกษาในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการจัดกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการ 5 ด้าน 17 องค์ประกอบ 62 ตัวชี้วัด

4.1 ด้านการบริหารจัดการ หมายถึง หลักเกณฑ์และแนวทางการประเมินสถานศึกษาพอเพียงในขอบข่ายของงานต้นแบบขยายที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง งานด้านวิช การและภาวะบูรณา การหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง งานด้านงบประมาณของสถานศึกษา และ งานด้านการบริหารจัดการทั่วไป

4.2 ด้านหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง หลักเกณฑ์และแนวทางการประเมินสถานศึกษาพอเพียงในขอบข่ายของหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การบูรณาการกับ

กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ รวมถึงการวัดและประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

4.3 ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หมายถึง หลักเกณฑ์และแนวทางการประเมินสถานศึกษาพอเพียงในขอบข่ายของการแนะแนวและระบบช่วยเหลือผู้เรียน กิจกรรมนักเรียน รวมถึงกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณะประโยชน์

4.4 ด้านการพัฒนาบุคลากร หมายถึง หลักเกณฑ์และแนวทางการประเมินสถานศึกษาพอเพียงในขอบข่ายของการพัฒนาบุคลากรตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง รวมถึงการติดตามและขยายผล

4.5 ด้านความสำเร็จ หมายถึง หลักเกณฑ์และแนวทางการประเมินสถานศึกษาพอเพียงในขอบข่ายของคุณลักษณะของสถานศึกษาพอเพียง คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาพอเพียง ความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติของบุคลากรของสถานศึกษา รวมถึงความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติของผู้เรียน

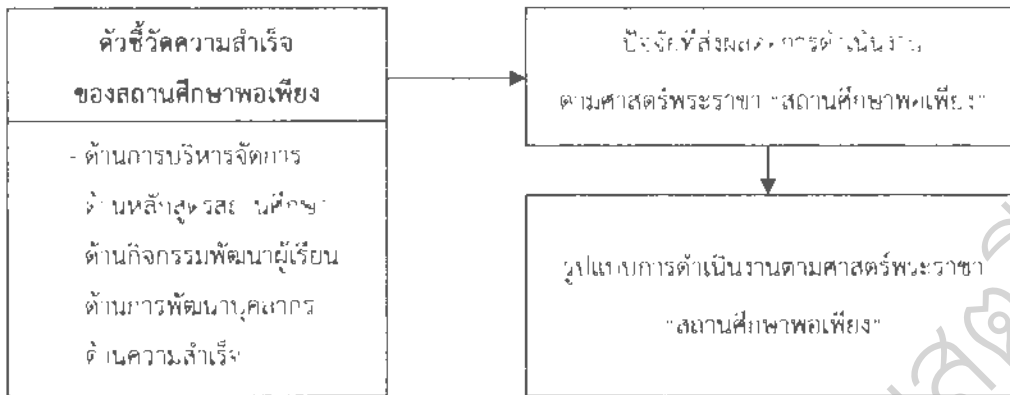
5. สถานศึกษา หมายถึง หน่วยงานที่ทำหน้าที่จัดการศึกษา และมีการจัดกระบวนการเรียนการสอนและบริหารจัดการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หรือที่เรียกว่า “สถานศึกษาพอเพียง” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี

6. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือรักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา ที่ปฏิบัติหน้าที่ภายในโรงเรียนที่มีการจัดกระบวนการเรียนการสอนและบริหารจัดการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หรือที่เรียกว่า “สถานศึกษาพอเพียง” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี

7. ครู หมายถึง บุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่การสอนภายในโรงเรียนที่มีการจัดกระบวนการเรียนการสอนและบริหารจัดการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หรือที่เรียกว่า “สถานศึกษาพอเพียง” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการศึกษาเชิงวิจัยที่ส่งผลกระทบต่อความดำเนินงานตามศาสตร์พระราชา กรณีศึกษา “สถานศึกษาพอเพียง” ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี ผู้วิจัยขอเสนอกรอบแนวคิด โดยได้ประยุกต์จากกรอบตัวชี้วัดความสำเร็จของสถานศึกษาพอเพียง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2554) ตามภาพที่ 1 ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

คำถามการวิจัย

1. มีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามศาสตร์พระราชฯ “สถานศึกษาพอเพียง” ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในจังหวัดลพบุรี
2. ทำอย่างไรรูปแบบการดำเนินงานสถานศึกษาพอเพียงของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในจังหวัดลพบุรี จึงจะมีความเหมาะสมกับบริบท

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผู้บริหารสถานศึกษาได้รับสารสนเทศเพื่อใช้ในการวางแผนพัฒนาสถานศึกษาของตน ไปสู่สถานศึกษาพอเพียงได้อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่
2. ครูผู้สอนสามารถนำสารสนเทศไปออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพิ่มเติม หรือสยดแทรกองค์ความรู้เพื่อปลูกฝังแนวคิด และแนวทางปฏิบัติในด้านความพอเพียง แก่นักเรียนได้อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามศาสตร์พระราชา กรณีศึกษา “สถานศึกษาพอเพียง” ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี โดยได้ประยุกต์กรอบตัวชี้วัดความสำเร็จของสถานศึกษาพอเพียง มาใช้เป็นกรอบในการศึกษา 5 ด้าน เพื่อให้การศึกษาวิจัยเป็นไปตามขั้นตอน ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามกรอบการวิจัย ดังนี้

1. ศาสตร์พระราชา
2. เศรษฐกิจพอเพียง
3. การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา
4. สถานศึกษาพอเพียง
5. กรอบตัวชี้วัดความสำเร็จของสถานศึกษาพอเพียง
- o งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ศาสตร์พระราชา

ศาสตร์พระราชา คือ การน้อมนำพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ที่พระราชทานแก่ปวงชนชาวไทย, มากำหนดเป็นหลักในการปฏิบัติ เป็น “ศาสตร์ของแผ่นดิน” สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ มีพระราชดำรัส เมื่อปี 2554 ว่า “เป้าหมายในการพัฒนาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 คือ “การพัฒนาที่ยั่งยืน” เพื่อปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ของคน โดยไม่ทำละเมิดสิ่งแวดล้อม ไร้ความขัดแย้ง โดย ดึงคำขวัญเรื่องสมาภูมิศาสตร์ ความเชื่อทางศาสนา เชื้อชาติ และภูมิหลังทางเศรษฐกิจ สังคม แม้ว่าวิธีการพัฒนามีหลากหลาย แต่ที่สำคัญ คือ นักพัฒนาจะต้องมีความรัก ความห่วงใย ความรับผิดชอบ และการเคารพในเพื่อนมนุษย์ จะเห็นได้ว่าการพัฒนาเกี่ยวข้องกับมนุษย์ชาติ และเป็นเรื่องขอจริงจัง” (ห้องสมุดมั่นพัฒนา, 2554)

ศาสตร์พระราชชาติ ศาสตร์แห่งการพัฒนา, ศาสตร์แห่งการครองตน เพื่อเป็นแม่แบบปฏิบัติ และตัวอย่างที่ดี และศาสตร์แห่งการอยู่รวมกันในสังคมอย่างสงบสุข ภายใต้อำนาจที่พระองค์ท่านนำมาใช้พัฒนาประเทศมีทั้งธรรมะและทางโลกควบคู่กันเพื่อความสุขของประชาชนอันเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างปัญหาให้กับชุมชนที่เป็นหน่วยจัดการในเชิงอำนาจของรัฐ ขบวนการที่เคลื่อนย้ายทางสังคม และหน่วยจัดวิทยา วัฒนธรรมอันเป็นคุณค่าที่บ่งบอกถึงความ เป็นอัตลักษณ์ของชุมชนและท้องถิ่นนั้นๆ (ปรีชา วงศ์ทิพย์, 2555)

ศาสตร์พระราชชาติเป็นศาสตร์ที่ทำให้ประชาชนคนไทยมีความสุขคู่คุณธรรม โดยสอนให้คน ดำรงชีวิตอย่างมีความสุข พอเพียง อยู่ในโลกอย่างมีความสุข คำสอนของศาสตร์พระราชชาติไม่ใช่ เป็นวาทกรรม แต่ถ้าปฏิบัติอย่างจริงจังจะเปลี่ยนชีวิต การส่งต่อแนวคิดผ่านชุมชนต้นแบบซึ่ง เปรียบกับตำราบนดินเป็นสิ่งสำคัญซึ่งต้องมีงานวิชาการที่เป็นระบบและมีมาตรฐานรองรับ อนาคตพื้นที่กิจกรรมจะพัฒนาเป็นศูนย์ศึกษาการพัฒนาการเกษตรแบบบ้านๆ เป็นโรงเรียนสอน ชีวิต อย่างที่บ้าน ช่วยกันรักษาแผ่นดินเกิด เป็นอีกพลังสำคัญในการสืบสานคำสอนของพระราช ชาติในหลวงรัชกาลที่ ๙ เสด็จสวรรคตแต่คำสอนของพระองค์ควรสานต่ออย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งการ จัดตั้งสถาบันการศึกษาให้ความรู้เรื่องศาสตร์พระราชชาติ อาจเกิดขึ้นหรือแทรกในสถาบันการศึกษา ทุกระดับ ประถม มัธยม อุดมศึกษาปริญญาตรี โท จนถึงระดับปริญญาเอก เกิดลูกศิษย์ของใน หลวงรัชกาลที่ 9 ที่มีบทบาทในการเขียนแผนพัฒนาชาติและจัดทำนโยบายที่สามารถแก้ปัญหาได้ จริง (บุษกร วัฒนบุตร; พระครูโยมมาสนนทกิตต์, พระอุดมเสถียรนายก, 2560)

แนวทางการเรียนรู้ศาสตร์พระราชชาติโดยมิติ " หลักการทรงงาน 23 ข้อ "

(สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เรียนรู้หลักการทรงงาน ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว, 2551)

เป็นหลักการที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้รวบรวม และจัดทำสรุปไว้โดยใช้ข้อมูลจากการทรงงานและพระราชดำรัสในกรณต่างๆ มีสาระสำคัญดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบ : การที่จะพระราชทานโครงการใดโครงการหนึ่ง จะทรงศึกษาข้อมูลรายละเอียดอย่างเป็นระบบ. ทั้งจากข้อมูลเบื้องต้นจากเอกสาร แผนที่ สอภตาม เจ้าหน้าที่ นักวิชาการ และราษฎรในพื้นที่ ให้ได้รายละเอียดที่ถูกต้อง เพื่อที่จะพระราชทาน ความ ช่วยเหลืออย่างถูกต้อง รวดเร็ว ตรงตามความต้องการของประชาชน

2. **ระเบิดจากข้างใน** : พระองค์ทรงมุ่งเน้นเรื่องการพัฒนาคนทรงตรัสว่า “ระเบิดจากข้างใน” หมายความว่า ต้องสร้างความเข้มแข็งให้คนในชุมชนที่เราเข้าไปพัฒนามีสภาพพร้อมที่จะรับ การพัฒนาเสียก่อน แล้วจึงค่อยออกมาสู่สังคมภายนอก

3. **แก้ปัญหากจากจุดเล็ก** : ทรงมองปัญหาในภาพรวมก่อนเสมอ แต่การแก้ปัญหากของพระองค์จะเริ่มจากจุดเล็กๆ คือ การแก้ไขปัญหากเฉพาะหน้าที่คนมักจะมีมองข้าม

4. **ทำตามลำดับขั้น** : ในการทรงงาน พระองค์จะทรงเริ่มต้นจากสิ่งที่จำเป็นของประชาชน มากที่สุดก่อน ได้แก่ สาธารณสุข เมื่อมีร่างกายสมบูรณ์แข็งแรงแล้ว ก็จะสามารถทำประโยชน์ด้านอื่นๆต่อไปได้ จากนั้นจะเป็นเรื่องสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน และสิ่งจำเป็นในการประกอบอาชีพ อาทิ ถนน แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร การอุปโภคบริโภคที่เอื้อประโยชน์ต่อประชาชน โดยไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ รวมถึงการให้ความรู้ทางวิชาการและเทคโนโลยีที่เรียบง่าย เน้นการปรับใช้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ราษฎรสามารถนำไปปฏิบัติได้ และเกิดประโยชน์สูงสุด

5. **ภูมิสังคม** : การพัฒนาใดๆ ต้องคำนึงถึงสภาพภูมิประเทศของบริเวณนั้นว่าเป็นอย่างไร และสังคมวิทยาเกี่ยวกับลักษณะนิสัยใจคอของคน ตลอดจนวัฒนธรรมประเพณีในแต่ละท้องถิ่น ที่มีความแตกต่างกัน

6. **องค์รวม** : ทรงมีวิธีคิดอย่างองค์รวม (Holistic) หรือมองอย่างครบวงจร ในการที่จะพระราชทานพระราชดำริเกี่ยวกับโครงการหนึ่งนั้น จะทรงมองเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้น และแนวทางแก้ไขอย่างเชื่อมโยง

7. **ไม่ติดตำรา** : การพัฒนาตามแนวพระราชดำริของพระองค์ มีลักษณะของการพัฒนา ที่อ่อนโลม และรวมขอมกับสภาพธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และสภาพของสังคมจิตวิทยาแห่งชุมชน คือ “ ไม่ติดตำรา ” ไม่ผูกมัดติดกับวิชาการและเทคโนโลยีที่ไม่เหมาะสมกับสภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่แท้จริงของคนไทย

8. **ประหยัด เรียบง่าย ได้ประโยชน์สูงสุด** : การพัฒนาและช่วยเหลือราษฎร ทรงใช้หลัก ในการแก้ไขปัญหากด้วยความเรียบง่ายและประหยัด ราษฎรสามารถทำตัวเอง หาได้ในท้องถิ่นและประยุกต์ใช้สิ่งที่มีอยู่ในภูมิภาคนั้นๆ มาแก้ไขปัญหากโดยไม่ต้องลงทุนสูง หรือใช้เทคโนโลยีที่ไม่ยุ่งยากนัก

9. **ทำให้ง่าย** : ด้วยพระอัจฉริยภาพและพระปรีชาสามารถของพระองค์ทำให้ การคิดค้น ดัดแปลง ปรับปรุง และแก้ไขงานการพัฒนาประเทศตามแนวพระราชดำรินั้นไปได้โดยง่าย ไม่ยุ่งยาก ซับซ้อน และที่สำคัญอย่างยิ่งคือ สอดคล้องกับสภาพความเป็นอยู่และระบบ

นี้เศษในส่วนรวม ตลอดจนสภาพในสังคมของชุมชนนั้นๆ โปรดที่จะทำสิ่งที่ยากให้กลายเป็นง่าย ทำสิ่งที่สลับซับซ้อนให้เข้าใจง่าย อันเป็นการแก้ปัญหาด้วยการใช้กฎแห่งธรรมชาติ ฉะนั้นคำว่า “ทำให้ง่าย” หรือ “Simplicity” จึงเป็นหลักคิดสำคัญที่สุดของการพัฒนาประเทศในรูปแบบของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

10. การมีส่วนร่วม : ทรงนำ “ ประชาพิจารณ์ ” มาใช้ในการบริหารเพื่อเปิดโอกาสให้สาธารณชน ประชาชน หรือเจ้าหน้าที่ทุกระดับได้มาร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่จะต้องคำนึงถึง ความคิดเห็นของประชาชน หรือความต้องการของสาธารณชน

11. ประโยชน์ส่วนรวม : พระองค์ระลึกถึงประโยชน์ของส่วนรวมเป็นสำคัญ ดังพระราชดำรัสตอนหนึ่งว่า “...ใครต่อใครบอกว่าขอให้เสียสละส่วนตัวเพื่อส่วนรวม อันนี้ฟังจนเบื่อ อาจจะรำคาญ ด้วยซ้ำว่า ใครต่อใครมาก็บอกว่าขอให้คิดถึงประโยชน์ส่วนรวม อาจมาคิดในใจว่า ให้อายุเรื่อย แล้วส่วนตัวจะได้อะไร ขอให้คิดว่าคนที่ให้เพื่อส่วนรวมนั้น มิได้ให้ส่วนรวมแต่อย่างเดียว เป็นการให้ เพื่อตนเองสามารถที่จะมีส่วนร่วมที่จะอาศัยได้...”

12. บริการที่จุดเดียว : การบริการรวมที่จุดเดียวเป็นรูปแบบการบริการแบบเบ็ดเสร็จ หรือ One Stop Service เกิดขึ้นในครั้งแรกในระบบบริหารราชการแผ่นดินของประเทศไทย โดยทรงให้ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริเป็นต้นแบบในการบริการรวมที่จุดเดียว โดยมีหน่วยงานราชการต่างๆ มาร่วมดำเนินการและให้บริการประชาชน ณ แห่งเดียว

13. ใช้ธรรมชาติช่วยธรรมชาติ : ทรงเข้าใจถึงธรรมชาติและต้องการให้ประชาชนใกล้ชิดกับธรรมชาติ ทรงมองอย่างละเอียดถึงปัญหาธรรมชาติ หากต้องการแก้ไขธรรมชาติ จะต้องใช้ธรรมชาติเข้าช่วยเหลือ อาทิ การแก้ไขปัญหาป่าเสื่อมโทรมได้พระราชทานพระราชดำริ การปลูกป่าโดยไม่ต้องปลูก ปลอ่ยให้ธรรมชาติช่วยในการฟื้นฟูธรรมชาติ

14. ใช้ธรรมปราบอธรรม : แนวปฏิบัติที่สำคัญในการแก้ไขปัญหาและปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสภาวะที่ไม่ปกติเข้าสู่ระบบที่เป็นปกติ เช่น การบำบัดน้ำเสียโดยใช้ผักตบชวา ซึ่งมีตามธรรมชาติ ให้ดูดซึมสิ่งสกปรกปนเปื้อนในน้ำ

15. ปลูกป่าในใจคน : การจะฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติให้กลับคืนมาจะต้องปลูกจิตสำนึก ในการรักษผืนป่าให้แก่คนเสียก่อน

16. ขาดทุนคือกำไร : “ขาดทุน คือ กำไร Our loss is our gain... การเสีย คือ การได้ ประเทศชาติก็จะก้าวหน้า และการที่คนอยู่ดีมีสุขนั้น เป็นการนับที่เป็นมูลค่าเงินไม่ได้”

17. การพึ่งตนเอง : การพัฒนาตามแนวพระราชดำรัสเพื่อแก้ไขปัญหาในเบื้องต้น ด้วยการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า เพื่อให้มีความแข็งแรงพอที่จะดำรงชีวิตได้ต่อไป แล้วขั้น

ต่อไปก็คือ การพัฒนาให้ประชาชนสามารถอยู่ในสังคมได้ตามสภาพแวดล้อม และสามารถ “พึ่งตนเองได้” ในที่สุด

18. พออยู่พอกิน : การพัฒนาเพื่อให้พสกนิกรประสบความสุขสมบูรณ์ในชีวิต ได้เสด็จไปเยี่ยมประชาชนทุกหมู่เหล่าในทุกภูมิภาคของประเทศไทย สามารถเข้าพระราชหฤทัยในสภาพปัญหาได้ อย่างลึกซึ้งว่า มีเหตุผลมากมายที่ทำให้ราษฎรตกอยู่ในวงจรแห่งทุกข์เข็ญ ทรงพระราชทาน ความช่วยเหลือให้พสกนิกร มีความกินดีอยู่ดี มีชีวิต อยู่ในขั้น “พออยู่พอกิน” ก่อนแล้ว จึงขยับขยายให้มีขีดสมรรถนะที่ก้าวหน้าต่อไป

19. เศรษฐกิจพอเพียง : เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชน ในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศ ให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวหน้าทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์

20. ความซื่อสัตย์ สุจริต จริใจต่อกัน : ทรงมีพระราชดำรัสเรื่อง ความซื่อสัตย์ สุจริต จริใจต่อกันอย่างต่อเนื่องตลอดมา เพราะเห็นว่า หากคนไทยทุกคนได้ร่วมกันช่วยชาติพัฒนาชาติ ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต จริใจต่อกันแล้ว ประเทศไทยจะเจริญก้าวหน้าอย่างมาก

21. ทำงานอย่างมีความสุข : ทรงพระเกษมสำราญและทรงมีความสุขทุกคราที่จะช่วยเหลือประชาชน

22. ความเพียร : ทรงริเริ่มโครงการต่างๆ โดยในระยะแรก ที่ไม่มีความพร้อมในการทำงาน มากนัก และทรงใช้พระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ทั้งสิ้น แต่พระองค์ก็ได้ท้อพระราชหฤทัย มุ่งมั่นพัฒนาบ้านเมืองให้บังเกิดความร่มเย็นเป็นสุข

23. รู้ รัก สามัคคี : มีพระราชดำรัสในเรื่อง “รู้ รัก สามัคคี” อย่างต่อเนื่อง สามารถปรับใช้ได้กับทุกยุคทุกสมัย

รู้ : การที่จะลงมือทำสิ่งใด จะต้องรู้เสียก่อน รู้ถึงปัจจัยทั้งหมด รู้ถึงปัญหา วิธีการแก้ปัญหา

รัก : คือความรัก เมื่อรู้ครบถ้วนกระบวนการแล้ว จะต้องมีความรัก การพิจารณา ที่จะเข้าไปลงมือปฏิบัติแก้ไขปัญหานั้นๆ

สามัคคี : การลงมือปฏิบัติ ควรคำนึงเสมอว่า จะทำงานคนเดียวไม่ได้ ต้องทำงานร่วมมือร่วมใจเป็นองค์กรเป็นหมู่คณะ จึงจะมีพลังเข้าแก้ไขปัญหาให้ลุกล่วงไปด้วยดี

2. เศรษฐกิจพอเพียง

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงมีพระราชดำรัส เศรษฐกิจแบบพอเพียงว่า เป็นปรัชญาที่ยึดหลักทางสายกลางที่ชี้แนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติของประชาชนในทุกๆระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัวไปจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศ ให้ดำเนินไปในทางสายกลาง มีความพอเพียง และมีความพร้อมที่จะจัดการต่อผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ซึ่งจะต้องอาศัยความรอบรู้ รอบคอบ และระมัดระวัง ในการวางแผนและดำเนินการทุกขั้นตอน เศรษฐกิจพอเพียงไม่ใช่เพียงการประหยัด แต่เป็นการดำเนินชีวิตอย่างสมดุลและยั่งยืน เพื่อให้สามารถอยู่ได้แม้ในโลกโลกาภิวัตน์ที่มีการแข่งขันสูง

สุเมธ ตันติเวชกุล (2542) ได้ให้ความหมายเศรษฐกิจพอเพียงว่า เป็นปรัชญาที่ว่าด้วยการวางรากฐานอันมั่นคง ยั่งยืนของบุคคลและสังคม ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระกรุณาธิคุณพระราชทานแก่พสกนิกรชาวไทยทั้งหลายโดยไม่จำกัดเฉพาะเกษตรกรเท่านั้น หากแต่ผู้ประกอบสัมมาชีพอื่น ๆ สามารถนำไปปรับประยุกต์ใช้ เพื่อสร้างความเข้มแข็ง ยั่งยืนให้แก่รากฐานของตนเองได้ และยังกล่าวถึงปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในฐานะระบบเศรษฐกิจที่สามารถอุ่มชูตนเอง (relative self-sufficiency) อยู่ได้ระดับพื้นฐานโดยไม่เดือดร้อนได้ จึงจะสามารถสร้างความเจริญก้าวหน้าและฐานะทางเศรษฐกิจขั้นสูงต่อไปได้ โดยอธิบายว่าความสามารถในการอยู่ได้ในระดับพื้นฐานต้องยึดแนวทางสายกลาง (มัชฌิมาปฏิปทา) เป็นหลักในการดำรงชีวิต เพื่อสร้างความสามารถในการพึ่งตนเองประกอบด้วย 1) พึ่งตนเองทางจิตใจ มีจิตใจเข้มแข็งไม่ท้อแท้ แม้จะประสบความล้มเหลวหรือความยากลำบาก 2) พึ่งตนเองทางสังคม ช่วยเหลือเกื้อกูลกันภายในสังคม 3) พึ่งตนเองได้ทางทรัพยากรธรรมชาติ ทั้งทรัพยากรสังคมและทรัพยากรทางเศรษฐกิจ 4) พึ่งตนเองได้ทางเทคโนโลยีวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับภูมิประเทศและสังคมไทย 5) พึ่งตนเองได้ทางเศรษฐกิจสามารถอยู่ได้ด้วยตนเองในระดับเบื้องต้น ในการที่จะทำให้ได้ผลดังกล่าวบุคคลต้องละลดความฟุ้งเฟ้อ ประกอบอาชีพด้วยความสุจริตการแสวงหาผลประโยชน์ตั้งอยู่บนพื้นฐานของจริยธรรม

ประเวศ วะสี (2542) ให้ความหมาย เศรษฐกิจพอเพียงว่าเป็นส่วนหนึ่งของธรรมรัฐแห่งชาติหรือเป็นส่วนหนึ่งในระเบียบวาระเร่งด่วนของชาติ อันประกอบด้วย 1) สร้างคุณค่า และจิตสำนึกใหม่ 2) สร้างเศรษฐกิจพอเพียง 3) ปฏิรูประบบเศรษฐกิจมหภาคและการเงิน 4) ปฏิรูป

ระบบรัฐทั้งการเมืองและระบบราชการ 5) ปฏิรูปการศึกษา 6) ปฏิรูปสื่อ 7) ปฏิรูปกฎหมายที่เมื่อเชื่อมโยงกันแล้วจะทำให้ประเทศไทยมีฐานที่เข้มแข็งและเติบโตได้อย่างสมดุล

กฤษณพงศ์ วิมลศิลป์ (2547) ได้ให้ความหมายเศรษฐกิจพอเพียงว่า เศรษฐกิจพอเพียงมีลักษณะเป็นเศรษฐกิจสายกลางหรือเศรษฐกิจแบบมีขีดมาปฏิบัติที่เชื่อมโยง สัมพันธ์กับความ เป็นครอบครัว ชุมชน วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจพอเพียงจึงมีความหมายถึงความพอเพียงอย่างน้อย 7 ประการ คือ 1) พอเพียงสำหรับทุกคนทุกครอบครัว ไม่ใช่เศรษฐกิจแบบทอดทิ้งกัน 2) จิตใจพอเพียง รักเอื้ออาทรผู้อื่น 3) สิ่งแวดล้อมพอเพียง อนุรักษ์และเพิ่มพูน สิ่งแวดล้อมที่จะเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ 4) ชุมชนเข้มแข็งพอเพียง รวมตัวกันแก้ไข ปัญหาต่าง ๆ เช่น ปัญหาสังคม ปัญหาความยากจนหรือปัญหาสิ่งแวดล้อม 5) ปัญญาพอเพียง เรียนรู้ร่วมกัน เท้าทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลก 6) ตั้งอยู่บนพื้นฐานวัฒนธรรมพอเพียง เพราะ เศรษฐกิจที่สัมพันธ์และเติบโตจากฐานทางวัฒนธรรม อันหมายถึง วิถีชีวิตของกลุ่มคนที่สัมพันธ์อยู่ กับสิ่งแวดล้อมจึงจะเป็นเศรษฐกิจมั่นคง และ 7) มีความมั่นคงพอเพียง ไม่ผันผวนอย่างรวดเร็ว จนกระทั่งมนุษย์ไม่สามารถรับได้

จากที่ได้กล่าวมาแล้ว ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง จึงประกอบด้วยคุณสมบัติสรุป ได้ดังนี้ 1) ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่ เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ 2) ความมี เหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดย พิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ 3) ภูมิคุ้มกัน หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลง ด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นใน อนาคต โดยมีเงื่อนไข ของการตัดสินใจและดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียง 2 ประการ คือ ประการแรก เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่ เกี่ยวข้องรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อ ประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในการปฏิบัติ ประการที่สอง เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้อง เสริมสร้าง ประกอบด้วย มีความตระหนักใน คุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความอดทน มี ความเพียร ให้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

3. การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา

ปริญานูช พิบูลสรารุท (2550) ได้กล่าวว่าการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ เพื่อให้สถานศึกษานำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และการบริหารจัดการสถานศึกษา เพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติในทุกระดับได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผล เกิดการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ ในการดำเนินชีวิตบนพื้นฐานของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่อง

2. วิสัยทัศน์ กระทรวงศึกษาธิการมุ่งพัฒนาสถานศึกษาในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ส่งผลสู่การดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของผู้เรียน ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

3. เป้าหมาย ระยะที่ 1 ปี 2550 กำหนดให้มีสถานศึกษาที่สามารถเป็นแบบอย่างในการจัดกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไม่น้อยกว่า 80 แห่ง ระยะที่ 2 ปี 2551-2552 พัฒนาและขยายเครือข่ายสถานศึกษาที่เป็นแบบอย่าง ในการจัดกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทุกจังหวัดจำนวน 800 แห่ง ระยะที่ 3 ปี 2553-2554 พัฒนาให้สถานศึกษาสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละสถานศึกษาได้ครบทุกแห่งทั่วประเทศ

4. ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา พ.ศ. 2550-2554

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
แนวทางการขับเคลื่อน

1.1 ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยแนวทางการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษา

1.2 จัดทำแนวทางการจัดการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอนทุกระดับการศึกษา โดยสอดแทรกสาระเศรษฐกิจพอเพียงไว้ในสาระการเรียนรู้ และกิจกรรม

พัฒนาผู้เรียน เพื่อให้เกิดการพัฒนาตามลำดับโดยเริ่มให้เกิดการพัฒนาการเรียนรู้ระดับบุคคลและ
ครอบครัว รู้จักนำไปประยุกต์ใช้นำไปขยายผลในครอบครัวและชุมชน เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อ
สังคมและประเทศ

1.3 จัดทำแนวทางการจัดระบบบริหารจัดการของสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียง

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาบุคลากร

แนวทางการขับเคลื่อน

2.1 อบรมสัมมนาผู้บริหารการศึกษาให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในหลักปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียง

2.2 ฝึกอบรมและพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ข้าราชการครู และบุคลากรทางการ
ศึกษาในสถานศึกษา กลุ่มเป้าหมาย ให้สามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปบูรณาการ
สู่การเรียนการสอนและการบริหารจัดการ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การขยายผลและพัฒนาเครือข่าย

แนวทางการขับเคลื่อน

3.1 ให้สถานศึกษาที่เป็นแบบอย่างเข้าไปช่วยเหลือพัฒนาสถานศึกษาที่เข้าร่วม
โครงการ 1 : 10 แห่ง ในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปประยุกต์ใช้ในการจัดการ
เรียนการสอนและการบริหารจัดการ

3.2 จัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศและเชื่อมโยงเครือข่ายกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

แนวทางการขับเคลื่อน

4.1 เผยแพร่การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการศึกษา
โดยจัดทำสื่อรูปแบบต่าง ๆ

4.2 เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ความก้าวหน้าของการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียง

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนากระบวนการติดตามและประเมินผล

แนวทางการขับเคลื่อน

ในการติดตามและประเมินผลเพื่อทราบการดำเนินงานด้านการจัดการเรียนการสอนการบริหารจัดการ และการพัฒนาเครือข่ายโดยมีแนวทางในการดำเนินงาน ดังนี้

5.1 จัดให้มีคณะกรรมการติดตามประเมินผลระดับกระทรวงระดับภูมิภาค และระดับสถานศึกษา โดยให้คณะกรรมการมีหน้าที่ติดตามประเมินผลและรายงานผล การดำเนินงานในภาพรวม ระดับภูมิภาคและสถานศึกษา

5.2 กำหนดรูปแบบ แนวทาง เครื่องมือและคู่มือในการติดตามและประเมินผล

5.3 ดำเนินการติดตามประเมินผลและรายงานผล

5. ภาพความสำเร็จ ภาพความสำเร็จการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กำหนดไว้ดังนี้

5.1 สถานศึกษาขั้นพื้นฐานนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการ

5.2 ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้อง มีความรู้ ความเข้าใจ และปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

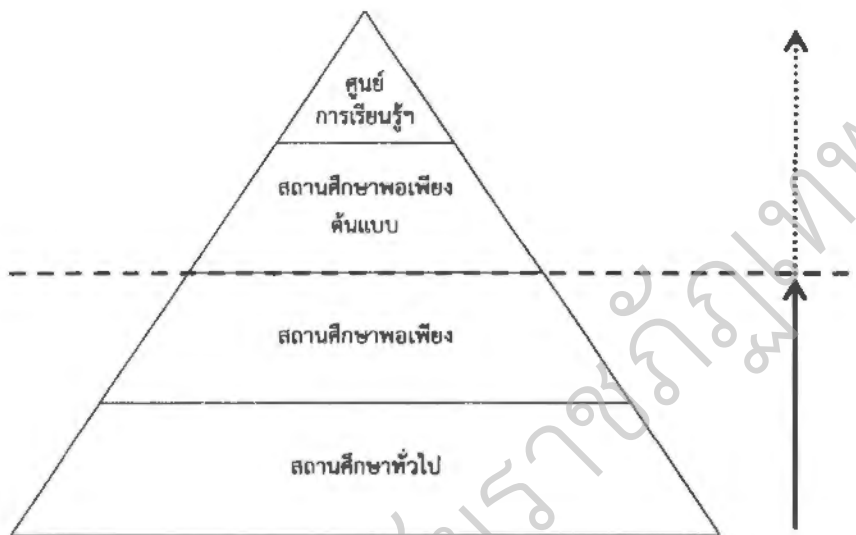
5.3 นักเรียนปฏิบัติตามหลักคุณธรรมนำความรู้และมีวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

5.4 ผู้ปกครอง ชุมชน มีวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4. สถานศึกษาพอเพียง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีสถานศึกษาในสังกัดกระจายทั่วประเทศ ตระหนักเห็นความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดกระบวนการคิด ปฏิบัติการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จึงได้กำหนดเป็นจุดเน้นที่สำคัญ โดยกำหนดในกลยุทธ์ที่ 2 ปฏิรูปคุณธรรม ความสำนึกในความเป็นชาติไทย และวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเป็นกรอบแนวทางให้หน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัดใช้เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนสู่สถานศึกษา ซึ่งมีระบบการกำกับติดตามการดำเนินงานระบุชัดเจนในคำรับรองการปฏิบัติราชการ อีกทั้งนวัตกรรมการจัดการศึกษา แนวทางการจัดการเรียนรู้ ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นการประยุกต์หลักคิดจากปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนทั้งสิ้น โดยกระทรวงศึกษาธิการ ได้มีนโยบายการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สู่สถานศึกษา ใน

ทุกระดับ เพื่อให้ ผู้บริหารองค์กร ครู ผู้บริหารสถานศึกษา บุคลากรด้านการศึกษา และนักเรียน นักศึกษา มีความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถนำหลักคิด หลักปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาบูรณาการในการบริหารจัดการ การเรียนการสอน ตลอดจนการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ก่อให้เกิดความตระหนักและฝังรากลึกภายในตนเอง และผู้อื่นอย่างยั่งยืนตลอดไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2554) โดยมีรูปแบบของการพัฒนาสถานศึกษาทั่วไปไปสู่สถานศึกษาพอเพียง ดังนี้

ภาพที่ 2 แผนภาพรูปแบบของการพัฒนาสถานศึกษาทั่วไปสู่สถานศึกษาพอเพียง

สถานศึกษาทั่วไป : สถานศึกษาที่เริ่มนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้ในการจัดการสถานศึกษา ตั้งแต่การบริหารสถานศึกษา การสร้างวัฒนธรรมองค์กร การจัดสภาพแวดล้อม และการจัดการเรียนรู้ ผ่านหลักสูตรการเรียนการสอนและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

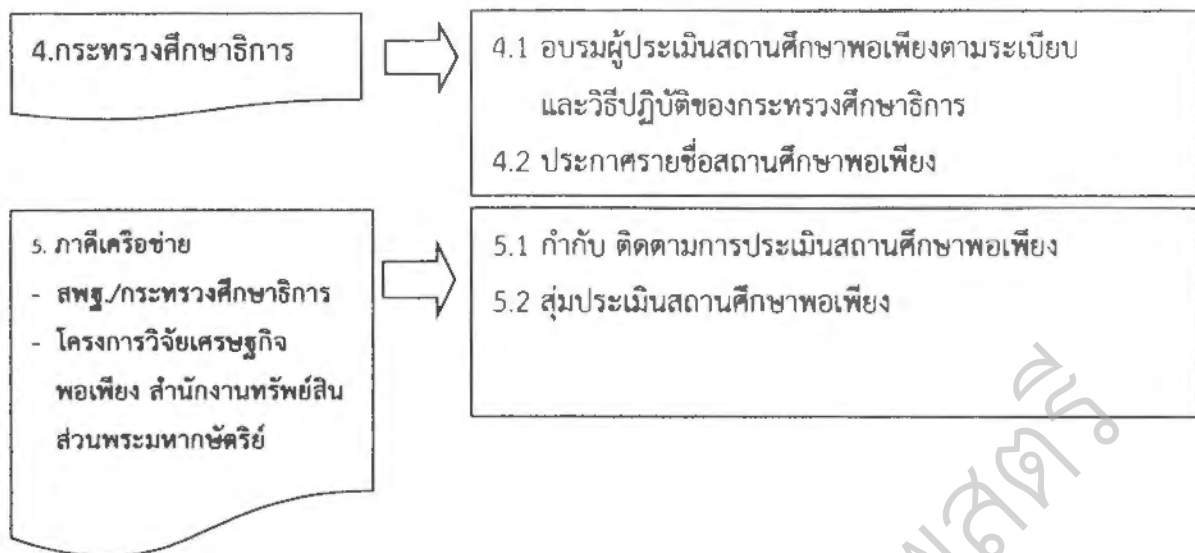
สถานศึกษาพอเพียง : สถานศึกษาทั่วไปที่ผ่านการประเมินสถานศึกษาพอเพียง ซึ่งเป็นแบบอย่างในการจัดกระบวนการเรียนการสอน และการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามเกณฑ์ประเมินสถานศึกษาพอเพียงของกระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.)

สถานศึกษาพอเพียงต้นแบบ : สถานศึกษาพอเพียงที่เป็นแหล่งการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ พร้อมเป็นแหล่งศึกษาดูงานของสถานศึกษาอื่น ๆ ในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาจัดการสถานศึกษา

ศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา :
สถานศึกษาพอเพียงต้นแบบที่มีศักยภาพในการเป็นแหล่งเรียนรู้และพี่เลี้ยงให้แก่สถานศึกษาทั่วไป,
ที่ต้องการพัฒนาสู่ความเป็นสถานศึกษาพอเพียง

4.1 บทบาทของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ภาพที่ 3 บทบาทการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

4.2 การบูรณาการสู่การเรียนการสอน

คณะทำงานบูรณาการเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดขอบเขตที่ชัดเจนในการเรียนการสอนหรือมาตรฐานการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงของแต่ละชั้นปีเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจหลักเศรษฐกิจพอเพียงและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสมกับแต่ละวัยดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550)

ช่วงชั้นที่ 1 เน้นให้เด็กใช้ชีวิตพอเพียงระดับบุคคลและครอบครัวรู้จักช่วยเหลือตนเองและรู้จักช่วยเหลืองานในครอบครัวแบ่งปันสิ่งของให้เพื่อนช่วยเหลือผู้อื่นรู้จักวิเคราะห์รายรับรายจ่ายของตนเองสอนให้เด็กเห็นคุณค่าของสิ่งของตระหนักถึงคุณค่าของเงินทองจะได้ฝึกนิสัยประหยัดฝึกจิตสำนึกและนิสัยพอเพียง

ช่วงชั้นที่ 2 ฝึกให้เด็กรู้จักประยุกต์ใช้หลักความพอเพียงในโรงเรียนและมีส่วนร่วมในการสร้างความพอเพียงระดับโรงเรียน และชุมชนใกล้เคียงโดยเริ่มจากการสำรวจทรัพยากรต่าง ๆ ในโรงเรียนและชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลบำรุงรักษาทรัพยากรต่าง ๆ ทั้งด้านวัตถุ เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม ภูมิปัญญาวัฒนธรรม และรวบรวมองค์ความรู้มาเป็นข้อมูลในการเรียนรู้วิถีชีวิตของชุมชนและเห็นคุณค่าของการใช้ชีวิตอย่างพอเพียง

ช่วงชั้นที่ 3 ประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงกับชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนสามารถสำรวจและวิเคราะห์ความพอเพียงในระดับต่าง ๆ และในมิติต่าง ๆ ทั้ง

ทางวัตถุประสงค์ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมในชุมชนใกล้เคียงเห็นคุณค่าของการใช้หลักพอเพียงในการพัฒนาชุมชนและสามารถนำหลักการพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันของแต่ละคนจนนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสู่ความพอเพียงได้ในที่สุด

ช่วงชั้นที่ 4 เตรียมคนให้เป็นคนดี สามารถทำประโยชน์ให้กับสังคมและประเทศชาติได้ โดยเป็นความเข้าใจความพอเพียงระดับประเทศและการพัฒนาประเทศภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ เช่น การวิเคราะห์สภาพการณ์การค้ำระหว่างประเทศหรือการศึกษาสถานการณ์สิ่งแวดล้อมสภาพปัญหาด้านสังคมเป็นอย่างไร เป็นต้น

ภาพที่ 4 ความสำเร็จที่คาดหวังจากการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา

5. กรอบตัวชี้วัดความสำเร็จของสถานศึกษาพอเพียง

สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ยังไม่เป็นสถานศึกษาพอเพียง ปี 2550 และ 2552 ซึ่งมีคะแนนคุณภาพอยู่ในกลุ่ม A และพร้อมรับการประเมิน และสถานศึกษาทั่วไปในกลุ่ม B และ C ที่มีศักยภาพในการพัฒนาตนเอง เพื่อสามารถพร้อมรับการประเมินในปี 2555 และ 2556

สาระการประเมินสถานศึกษาในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการจัดกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการ 5 ด้าน 17 องค์ประกอบ 62 ตัวชี้วัด ได้แก่ การดำเนินงาน 4 ด้าน ตามแนวทางการติดตามประเมินผลยุทธศาสตร์ขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ และด้านที่ 5 คือ ประเมินผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2554)

1. ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา 4 องค์ประกอบ 14 ตัวชี้วัด
 - องค์ประกอบที่ 1 นโยบาย
 - องค์ประกอบที่ 2 วิชาการ
 - องค์ประกอบที่ 3 งบประมาณ
 - องค์ประกอบที่ 4 บริหารทั่วไป
2. ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน 4 องค์ประกอบ 14 ตัวชี้วัด
 - องค์ประกอบที่ 1 หน่วยงานเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
 - องค์ประกอบที่ 2 การบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน
 - องค์ประกอบที่ 3 สื่อและแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
 - องค์ประกอบที่ 4 การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
3. ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 3 องค์ประกอบ 15 ตัวชี้วัด
 - องค์ประกอบที่ 1 การแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน
 - องค์ประกอบที่ 2 กิจกรรมนักเรียน
 - องค์ประกอบที่ 3 กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์
4. ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา 2 องค์ประกอบ 7 ตัวชี้วัด

- องค์ประกอบที่ 1 การพัฒนาบุคลากรทางเทคนิคของเศรษฐกิจพอเพียง
- องค์ประกอบที่ 2 การติดตามและขยายผล
5. ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ 4 องค์ประกอบ 12 ตัวชี้วัด
- องค์ประกอบที่ 1 สถานศึกษา
- องค์ประกอบที่ 2 ผู้บริหารสถานศึกษา
- องค์ประกอบที่ 3 บุคลากรของสถานศึกษา
- องค์ประกอบที่ 4 นักเรียน

รายการประเมิน ด้านที่ 1 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา

มี 4 องค์ประกอบ 14 ตัวชี้วัด ประกอบด้วย

- องค์ประกอบที่ 1 นโยบาย (4 ตัวชี้วัด)
- ตัวชี้วัดที่ 1 มีนโยบายน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษา และบูรณาการในแผนปฏิบัติงานประจำปี
- ตัวชี้วัดที่ 2 ดำเนินการตามนโยบาย และแผนปฏิบัติงานประจำปี ที่น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษา
- ตัวชี้วัดที่ 3 ติดตามผลการดำเนินการ ตามนโยบายและแผนปฏิบัติการประจำปี ที่น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษา
- ตัวชี้วัดที่ 4 นำผลการติดตามมาพัฒนา นโยบาย/แผนงาน/โครงการ ขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา
- องค์ประกอบที่ 2 วิชาการ (4 ตัวชี้วัด)
- ตัวชี้วัดที่ 5 มีแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ด้านวิชาการ ที่ส่งเสริมการบูรณาการบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน
- ตัวชี้วัดที่ 6 ดำเนินการตาม แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ด้านวิชาการ ที่ส่งเสริมการบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน
- ตัวชี้วัดที่ 7 ติดตามผล แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ด้านวิชาการ ที่ส่งเสริมการบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน

ตัวชี้วัดที่ 8	นำผลการติดตามไปพัฒนา แผนงาน/โครงการ/ กิจกรรม ด้าน วิชาการ ที่ส่งเสริมการบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สู่การ เรียนการสอน
องค์ประกอบที่ 3	งบประมาณ (4 ตัวชี้วัด)
ตัวชี้วัดที่ 9	มีการวางแผนการบริหารจัดการงบประมาณของสถานศึกษาที่ สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ตัวชี้วัดที่ 10	ดำเนินการตามแผนงบประมาณของสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง
ตัวชี้วัดที่ 11	ติดตามผลการดำเนินงานตามแผนงบประมาณของสถานศึกษาตาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ตัวชี้วัดที่ 12	นำผลการติดตามมาพัฒนาและปรับปรุง การบริหาร จัดการ งบประมาณตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
องค์ประกอบที่ 4	บริหารทั่วไป (2 ตัวชี้วัด)
ตัวชี้วัดที่ 13	บริหารอาคารสถานที่และจัดการแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา ตาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ตัวชี้วัดที่ 14	ประสานสัมพันธ์กับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ เพื่อ การอยู่อย่างพอเพียง

รายการประเมิน ด้านที่ 2 ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

มี 4 องค์ประกอบ 14 ตัวชี้วัด ประกอบด้วย

องค์ประกอบที่ 1	หน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (3 ตัวชี้วัด)
ตัวชี้วัดที่ 1	มีหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทุกระดับชั้น
ตัวชี้วัดที่ 2	มีการนิเทศ/ติดตาม/ประเมินผล การนำหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน
ตัวชี้วัดที่ 3	มีการศึกษา/วิเคราะห์/วิจัย เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน หน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

- องค์ประกอบที่ 2 การบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน (4 ตัวชี้วัด)
- ตัวชี้วัดที่ 4 มีแผนจัดการเรียนรู้บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ต่าง ๆ ทุกระดับชั้น
- ตัวชี้วัดที่ 5 คุณภาพของแผนจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ
- ตัวชี้วัดที่ 6 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ
- ตัวชี้วัดที่ 7 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- องค์ประกอบที่ 3 สื่อและแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (3 ตัวชี้วัด)
- ตัวชี้วัดที่ 8 จัดทำ/ผลิต/ใช้/เผยแพร่ สื่อการเรียนรู้ เพื่อบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการจัดการเรียนการสอน
- ตัวชี้วัดที่ 9 จัดทำ/พัฒนา/เผยแพร่ แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- ตัวชี้วัดที่ 10 ใช้แหล่งเรียนรู้/ภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชน ที่ส่งเสริมการอยู่อย่างพอเพียงของผู้เรียน
- องค์ประกอบที่ 4 การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (4 ตัวชี้วัด)
- ตัวชี้วัดที่ 11 จัดทำเครื่องมือ และวัด และประเมินผลที่หลากหลาย และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหน่วยการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- ตัวชี้วัดที่ 12 ใช้วิธีการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลาย และสอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

- ตัวชี้วัดที่ 13 รายงานผลการประเมิน และนำมาปรับปรุง/พัฒนา การจัดการเรียน การเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- ตัวชี้วัดที่ 14 จัดแสดง/เผยแพร่/ประกวด/แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผลงานของผู้เรียนที่ เกิดจากการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้

รายการประเมิน ด้านที่ 3 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

มี 3 องค์ประกอบ 15 ตัวชี้วัด ประกอบด้วย

- องค์ประกอบที่ 1 การแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน (5 ตัวชี้วัด)
- ตัวชี้วัดที่ 1 มีกิจกรรมแนะแนว และระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน เพื่อสนับสนุน การดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- ตัวชี้วัดที่ 2 จัดกิจกรรมแนะแนวให้ผู้เรียนได้รู้จักการวางแผนชีวิตของตนเอง ได้ อย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- ตัวชี้วัดที่ 3 มีระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้สามารถ แก้ปัญหา/พัฒนาตนเอง ได้ อย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- ตัวชี้วัดที่ 4 ติดตามผล การจัดกิจกรรมแนะแนว และระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- ตัวชี้วัดที่ 5 นำผลการติดตามมาใช้พัฒนาการจัดกิจกรรมแนะแนว และระบบ ดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- องค์ประกอบที่ 2 กิจกรรมนักเรียน (6 ตัวชี้วัด)
- ตัวชี้วัดที่ 6 มีแผนงาน/โครงการ ส่งเสริมกิจกรรมนักเรียน ให้อยู่อย่างพอเพียง
- ตัวชี้วัดที่ 7 จัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด หรือผู้นำเพื่อประโยชน์ สอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- ตัวชี้วัดที่ 8 ส่งเสริมให้มีการจัดตั้ง ชมรม/ชมรม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง

- ตัวชี้วัดที่ 9 มีการประยุกต์ใช้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น/วัฒนธรรม/หลักคำสอนทาง ศาสนา ในการจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง
- ตัวชี้วัดที่ 10 ติดตามผลการจัดกิจกรรมนักเรียน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง
- ตัวชี้วัดที่ 11 นำผลการติดตามมาปรับปรุง/พัฒนา กิจกรรมนักเรียน ตามหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- องค์ประกอบที่ 3 กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ (4 ตัวชี้วัด)
- ตัวชี้วัดที่ 12 มีกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดจิตอาสา และมีส่วน ร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง
- ตัวชี้วัดที่ 13 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการ แก้ปัญหา/พัฒนา สถานศึกษา/ชุมชน ด้าน เศรษฐกิจ/สังคม/สิ่งแวดล้อม/วัฒนธรรม ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง
- ตัวชี้วัดที่ 14 ติดตามผลการดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ของ ผู้เรียน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- ตัวชี้วัดที่ 15 นำผลการติดตามมา ปรับปรุง/พัฒนา การดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคม และสาธารณประโยชน์ของผู้เรียน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง

รายการประเมิน ด้านที่ 4 ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา

มี 2 องค์ประกอบ 7 ตัวชี้วัด ประกอบด้วย

- องค์ประกอบที่ 1 การพัฒนาบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวชี้วัดที่ 1	มีแผนงาน/โครงการ พัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา เพื่อสร้าง ความรู้ความเข้าใจ และตระหนักในคุณค่าของปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง
ตัวชี้วัดที่ 2	ประชุม/อบรม/สัมมนา/ศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้ต่างๆ เพื่อส่งเสริม การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตและ ปฏิบัติการกิจการหน้าที่
ตัวชี้วัดที่ 3	ส่งเสริมให้บุคลากรแสวงหาความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงอย่างสม่ำเสมอ
ตัวชี้วัดที่ 4	จัดกิจกรรมส่งเสริมการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติการกิจการหน้าที่ตาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แก่บุคลากรของสถานศึกษา
องค์ประกอบที่ 2	การติดตามและขยายผล
ตัวชี้วัดที่ 5	ติดตามผลการดำเนินโครงการ/กิจกรรมพัฒนาบุคลากร เพื่อส่งเสริม การดำเนินชีวิตและปฏิบัติการกิจการหน้าที่ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง
ตัวชี้วัดที่ 6	นำผลการติดตามมา ปรับปรุง/พัฒนา การดำเนินโครงการ/กิจกรรม พัฒนาบุคลากร เพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตและปฏิบัติการกิจการหน้าที่ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ตัวชี้วัดที่ 7	ขยายผลและเผยแพร่ ผลการดำเนินชีวิตและปฏิบัติการกิจการหน้าที่ ของบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

รายการประเมิน ด้านที่ 5 ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ

มี 4 องค์ประกอบ 12 ตัวชี้วัด ประกอบด้วย

องค์ประกอบที่ 1 สถานศึกษา

ตัวชี้วัดที่ 1 คุณลักษณะของสถานศึกษาพอเพียง

องค์ประกอบที่ 2 ผู้บริหารสถานศึกษา

ตัวชี้วัดที่ 2 คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาพอเพียง

องค์ประกอบที่ 3 บุคลากรของสถานศึกษา

ตัวชี้วัดที่ 3 บุคลากรของสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวชี้วัดที่ 4 บุคลากรจัดการทรัพยากรและดำเนินชีวิตด้านเศรษฐกิจ อย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวชี้วัดที่ 5 บุคลากรอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตนเพื่อส่วนรวมและสาธารณประโยชน์

ตัวชี้วัดที่ 6 บุคลากรรู้จักใช้และจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ต่างๆ

ตัวชี้วัดที่ 7 บุคลากรดำเนินชีวิตอย่างมีฐานรากทางวัฒนธรรม และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม จากกระแสโลกาภิวัตน์

องค์ประกอบที่ 4 ผู้เรียน

ตัวชี้วัดที่ 8 ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามมาตรฐานการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงของแต่ละระดับชั้นปี การศึกษา

ตัวชี้วัดที่ 9 ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ในด้านวัตถุ/เศรษฐกิจ

ตัวชี้วัดที่ 10 ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านสังคม

ตัวชี้วัดที่ 11 ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านสิ่งแวดล้อม

ตัวชี้วัดที่ 12 ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านวัฒนธรรม

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ทวีศักดิ์ ชาติชัย นวัตกรรม หอมสิน ประพรทิพย์ คุณากรพิทักษ์ (2562) ได้ศึกษาปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียง ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้อำนวยการโรงเรียนจำนวน 255 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มี 2 ฉบับ คือ แบบสอบถามปัจจัยทางการบริหาร และแบบสอบถามการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียงในโรงเรียน ผลการวิจัยสรุปพบว่า 1) ปัจจัยทางการบริหาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุดและระดับมาก 2) การบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียงในโรงเรียน โดยภาพรวมและแต่ละด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด 3) ปัจจัยทางการบริหารกับการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียงในโรงเรียน มีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) สมการพยากรณ์ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี พบว่ามี 5 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการสื่อสาร ด้านครู ด้านทักษะการบริหารจัดการ และด้านวัฒนธรรมองค์การเป็นตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุด มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ .776 สามารถพยากรณ์ได้ร้อยละ 60.20 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พินิจ เครือเหลา (2561) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนพิทยาลงกรณ์พิทยาคม พบว่า 1) การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่ามัธยเทศจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ (1) ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา (2) ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน (3) ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา และ (4) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 2) แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนในด้านที่มีค่ามัธยเทศน้อยที่สุด คือ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีข้อเสนอแนะดังนี้ 1) การสร้างความรู้ความเข้าใจให้บุคลากรในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 2) สถานศึกษามีการส่งเสริมการดำเนินงานนิเทศ ติดตาม ประเมินผล ในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 3) ผู้บริหารส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบ

ดูแลช่วยเหลือผู้เรียน และ 4) สถานศึกษากำหนดแนวทางที่ชัดเจนในการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

พิชามณัฐ แซ่จัน และ สุภาภรณ์ ตั้งดำเนินสวัสดิ์ (2561) ได้ทำการศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติปานกลาง โดยโรงเรียนมีการปฏิบัติระดับมาก ในด้านการปฏิบัติตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ด้านผลลัพธ์และความสำเร็จ และด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และพบว่า ครูที่มีขนาดของโรงเรียนต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ส่วนครูที่มีอายุ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

วิทยา จันท์ศิลา และจิตติมา วรณศรี (2561) ได้ทำการศึกษาปัจจัยการบริหารจัดการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนของศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาในเขตภาคเหนือ โดยดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 สังเคราะห์ปัจจัยการบริหารจัดการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพนักเรียนจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง ขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์ปัจจัยการบริหารจัดการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียน ขั้นตอนที่ 3 ประเมินเชิงยืนยันปัจจัยการบริหารจัดการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียน ผลวิจัยพบว่า มี 4 ปัจจัยการบริหารจัดการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียน ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน 2) ปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์กร 3) ปัจจัยด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน และ 4) ปัจจัยด้านบรรยากาศและสภาพแวดล้อม ซึ่งร่วมกันพยากรณ์ได้ร้อยละ 74 ผลการประเมินเชิงยืนยันปัจจัยการบริหารจัดการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนปรากฏว่ามีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

รัชดา ทันประเสริฐ (2561) ได้ทำการศึกษาแนวทางการดำเนินงานและปัจจัยที่สนับสนุนการก้าวสู่ความสำเร็จโรงเรียน ต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านกระสังสามัคคี กับผู้บริหารจำนวน 2 คน ครูผู้สอน จำนวน 26 คน นักเรียน จำนวน 10 คนและผู้ปกครองของนักเรียน จำนวน 10 คน ของโรงเรียนบ้านกระสังสามัคคี ตำบลโคกเหล็ก อำเภอท่าวราช จังหวัด

บุรีรัมย์ ปีการศึกษา 2559 ภาคเรียนที่ 2 พบว่า แนวทางการดำเนินงานของโรงเรียนต้นแบบ เศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ด้านบริหารจัดการศึกษา ผู้บริหารต้องมีวิสัยทัศน์ เป็นภาวะผู้นำเปิดโอกาสให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน มีการบูรณาการหลักสูตรและการสอนกับทุกวิชา ใช้แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีการใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายมากมายโดยให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ตามความถนัดและความชอบ ของแต่ละชั้นด้านพัฒนาบุคลากรมีการสร้างความตระหนักในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง มีการส่งไปอบรมและศึกษาดูงานจากแหล่งเรียนรู้ภายในจังหวัด และปัจจัยที่สนับสนุนการก้าวสู่ความสำเร็จ คือ ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ บุคลากรทุกคนและทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

ฐานวัฒน์ โชติจิรธนาศักดิ์ จินต์ วิภาตะกัลป์ และสุทนต์ ศรีไสย์ (2561) ที่ทำการศึกษากิจการสถานศึกษาพอเพียงที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนในเขตสำนักงานศึกษาธิการภาค 2 กระทรวงศึกษาธิการ ผลการวิจัยพบว่า (1) ภาพรวมทั้งหมดของการบริหารสถานศึกษาพอเพียง และภาพรวมในแต่ละปัจจัยด้านการบริหารและปัจจัยด้านเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับสูง เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 (2) มี 10 องค์ประกอบ และ 37 ประเด็นเป็นประเด็นสำคัญของการบริหารสถานศึกษาพอเพียง สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 71.67 และ (3) มี 8 แนวทางที่เหมาะสม สำหรับการบริหารสถานศึกษาพอเพียงให้มีประสิทธิผล สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงดังนี้ (1) ด้านพอประมาณ มี 2 แนวทางคือ การนิเทศติดตามการดำเนินงานของโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ การบริหารจัดการทรัพยากรด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (2) ด้านมีเหตุผล มี 2 แนวทางคือ การพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาด้านการจัดทำแผนให้เกิดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (3) ด้านภูมิคุ้มกัน มี 1 แนวทางคือ การพัฒนาการทำงานเป็นทีม (4) เงื่อนไขความรู้ มี 1 แนวทางคือ การพัฒนานักเรียนให้เกิดทักษะการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง และ (5) เงื่อนไขคุณธรรม มี 2 แนวทางคือ การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมบุคลากร ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านคุณธรรมจริยธรรมบนพื้นฐานหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

จุฑามาส พัฒนศิริ (2560) ได้ทำการศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนในจังหวัดนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 88 คน ครู จำนวน 317 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามเป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ จากการศึกษาพบว่า 1) ปัญหาการดำเนินงานสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนในจังหวัดนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา และด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 2) แนวการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนในจังหวัดนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 42 มีแนวทางการบริหารคือ 2.1) ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา คือ จัดประชุมบุคลากรเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเชิญวิทยากรผู้มีความเชี่ยวชาญมาให้ความรู้ มีการกำกับดูแลติดตาม และรายงานผลการดำเนินงานให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ 2.2) ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน คือ จัดอบรมเชิงปฏิบัติการการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากวิทยากรผู้มีความเชี่ยวชาญ ให้กับทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้และทุกระดับชั้น 2.3) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน คือ จัดทำกิจกรรมหรือโครงการที่ส่งเสริมให้นักเรียนอยู่อย่างพอเพียง จัดตั้ง เป็นชุมนุมหรือชมรม และนำผลงานมาจัดประกวดเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 2.4) ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา คือ จัดทำโครงการพัฒนาบุคลากรให้มีการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ มีการประกวดหรือนำเสนอผลงานตามกิจกรรมที่ได้ทำหลังจากมีการพัฒนาบุคลากรในรูปแบบของ Best Practice 2.5) ด้านผลลัพธ์/ความสำเร็จ คือ จัดให้มีกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการออม เช่นจัดตั้ง ธนาคารโรงเรียน มีการบูรณาการให้มีวิชาเรียน หรือเป็นกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีในครัวเรือน การทำบัญชีรับ-จ่าย ให้นักเรียนนำเสนอผลงานในรูปแบบโครงงานหรือจัดนิทรรศการเพื่อประเมินผลการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

พรภิรมย์ สายโรจน์ สมเกียรติ บุญรอด (2560) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในกลุ่มเครือข่ายการศึกษายมเหนือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 โดยเก็บข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 150 คน ผล การศึกษาพบว่า การบริหารจัดการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในกลุ่มเครือข่ายการศึกษายมเหนือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้านเมื่อพิจารณารายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับดังนี้ ด้านการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ และ ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน และผลการเปรียบเทียบการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในกลุ่มเครือข่ายการศึกษายมเหนือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่เขต 1 จำแนกตามเพศ อายุ การศึกษา ประสบการณ์ในการสอน และขนาดของโรงเรียนแตกต่างกัน

สมชาติ ส่งภาควุฒิ สมศักดิ์ สีดากุลฤทธิ และ ยูพา เวียงกมล อัดโดดดร (2560) ได้ศึกษารูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยที่มี อิทธิพลต่อคุณภาพการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มตัวอย่างได้แก่ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 880 คน ที่ได้จากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย คุณภาพการศึกษา ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง บรรยากาศองค์การและการบริหารแบบมีส่วนร่วม เครื่องมือที่ใช้คือการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพการศึกษาที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยตัวแปรพยากรณ์ที่ศึกษาสามารถอธิบายความแปรปรวนของคุณภาพการศึกษา ได้ร้อยละ 70 2) อิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมของปัจจัยที่ศึกษา มีอิทธิพลต่อคุณภาพการศึกษา ดังนี้ ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงต่อคุณภาพการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 คือ การบริหารแบบมีส่วนร่วม และบรรยากาศองค์การมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลมาตรฐานเท่ากับ 0.64 และ 0.23 ตามลำดับ ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อคุณภาพการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 คือ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีค่า สัมประสิทธิ์อิทธิพลมาตรฐานระดับ 0.28 อิทธิพลรวมต่อคุณภาพการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ประกอบด้วย การบริหารแบบมีส่วนร่วม ภาวะผู้นำการ

เปลี่ยนแปลง และบรรยากาศองค์การ มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลมาตรฐานเท่ากับ 0.58, 0.28 และ 0.20 ตามลำดับ

ศรีสุภาภค์ ระเริง อีระดา ภิณโณ (2560) ทำการศึกษาเรื่องการบริหารสถานศึกษาพอเพียง โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารสถานศึกษาพอเพียง โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยการบริหารงานวิชาการ ด้านบริหารงานบุคคล ด้านบริหารงานทั่วไป และด้านบริหารงานงบประมาณ ตามลำดับ และผู้บริหาร / ครูที่อยู่ในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีการบริหารสถานศึกษาพอเพียง โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวม ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านบริหารงานงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านบริหารงานทั่วไป ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พรทิพย์ เบาลุงเนิน และคณะ (2560) ได้ทำการศึกษาตัวแปรที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพของผู้เรียนของโรงเรียนศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับสูง ระดับความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของครูที่ส่งผลต่อระดับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และแนวทางการพัฒนาความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของครูโรงเรียนศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วย 1) หลักการและเหตุผล 2) วัตถุประสงค์ 3) สาระสำคัญ ทั้งความรับผิดชอบต่อด้านการปฏิบัติงาน และความรับผิดชอบต่อด้านการปฏิบัติตน 4) แนวทางสู่การปฏิบัติ และ 5) เงื่อนไขความสำเร็จ

นารี คุณวงศ์ (2559) ได้ทำการศึกษาบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 โดยเก็บข้อมูลจากผู้บริหารจำนวน 152 คน และครู จำนวน 341 คน แล้วทำการสุ่มแบบแบ่งชั้นอย่างเป็นสัดส่วนตามขนาดโรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบคำถามปลายเปิด

ผลการวิจัยพบว่า 1) บทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู ทั้ง 5 ด้าน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับ มาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รองลงมาคือ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษาด้านผลลัพธ์และภาพความสำเร็จ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ตามลำดับ 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษาไม่แตกต่างกันส่วนด้านอื่น ๆ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ที่มีจำนวนมากที่สุดคือ ผู้บริหารควรประสานกับชุมชน องค์กร/หน่วยงานต่าง ๆ ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อให้มีส่วนร่วมส่งเสริมให้ครูและบุคลากรไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการดำเนินงานในโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างยั่งยืน รองลงมาคือ ควรส่งเสริมให้ครูและบุคลากรไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการดำเนินงานในโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และผู้บริหารควรจัด/ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่องการเขียนแผนบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการจัดกิจกรรมที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามลำดับ

ประกาศ ไชยมี (2559) ได้ทำการศึกษายุทธศาสตร์การบริหารในสถานศึกษาพอเพียงที่มีประสิทธิภาพ พบว่าสถานศึกษาส่วนใหญ่มีปัญหาด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ส่วนปัญหารองลงมาคือด้านการบริหารจัดการและด้านการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา

ตามลำดับ ส่วนผลการศึกษานโยบายการบริหารยุทธศาสตร์ พบว่าสถานศึกษามีการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมากำหนดเป็นนโยบาย การวางแผน การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ในการสร้างยุทธศาสตร์การบริหารในสถานศึกษาพอเพียงที่มีประสิทธิผล ประกอบด้วย 4 ยุทธศาสตร์ คือ (1) ยุทธศาสตร์การบริหารสถานศึกษา เน้นการกำหนดนโยบาย การวางแผน โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วม (2) ยุทธศาสตร์การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา เน้นการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตและการปฏิบัติหน้าที่ (3) ยุทธศาสตร์การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน เน้นการพัฒนาหลักสูตรและการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ และ (4) ยุทธศาสตร์การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เน้นการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย

เทวฤทธิ์ พลเยี่ยม (2559) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 พบว่าสภาพการณ์ และสภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทั้ง 7 ด้าน เรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการจัดองค์การ ด้านการรายงาน ด้านอำนวยการ ด้านการวางแผน ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการประสานงาน และด้านงบประมาณ ตามลำดับ รูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 พบว่า องค์ประกอบรูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ประกอบด้วยองค์ประกอบ 7 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) การจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ตามความต้องการของผู้เรียน และท้องถิ่น 2) การมีสายการบังคับบัญชาที่เหมาะสม 3) การพัฒนาบุคลากร 4) การอำนวยการการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ 5) การสร้างความร่วมมือในหน่วยงาน ชุมชน และนอกองค์กร 6) การกำกับ ติดตาม ตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน และ 7) การวางแผนการบริหารจัดการงบประมาณ

สมรภูมิ อ่อนอ่อน และธานี เกสทอง (2558) ศึกษาปัญหาและนำเสนอการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดตาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 38 วิธีการดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาปัญหาการบริหารงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดตาก กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดตาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 38 จำนวน 265 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่า 5 ระดับ มีความเที่ยง 0.95 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ขั้นตอนที่ 2 นำเสนอแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดตาก โดยการจัดประชุมผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิควิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัญหาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล มีปัญหาอยู่ในระดับมาก และการบริหารงานทั่วไปอยู่ในระดับปานกลาง 2) แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนมัธยมศึกษา โดย (1) แนวทางการบริหารงานวิชาการ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีการอบรมให้ความรู้แก่ครูด้านสื่อการเรียนการสอนและการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา นิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน (2) แนวทางการบริหารงานงบประมาณ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาจัดประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อดำเนินการจัดสรรงบประมาณของสถานศึกษา ให้คณะกรรมการสถานศึกษาและครูในโรงเรียนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการระดมทรัพยากรทางการศึกษา (3) แนวทางการบริหารงานบุคคล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนอัตรากำลังบุคลากรที่มีอยู่ให้ตรงตามความต้องการที่แท้จริง รวมถึงส่งบุคลากรไปอบรมกับหน่วยงานภายนอกอยู่เป็นประจำ (4) แนวทางการบริหารงานทั่วไป ได้แก่ ด้านงานกิจการนักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีการประชุมผู้ปกครองประจำปีการศึกษา เพื่อชี้แจงกฎระเบียบของโรงเรียนแก่ผู้ปกครอง

วรรณมา แจ้งสว่าง (2558) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 โดยกลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ จำนวน 327 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 4 ปัจจัย โดยเรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดไปหาปัจจัยที่ส่งผลน้อยที่สุด ได้แก่ อิทธิพลของพ่อแม่/ผู้ปกครอง สัมพันธภาพระหว่างผู้บริหาร ครู และนักเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และสภาพแวดล้อมด้านกายภาพในโรงเรียน และอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 1 ปัจจัย ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งปัจจัยทั้ง 5 ปัจจัยนี้สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 74.40

เพ็ญศรี รัตนมาลัยรักษ์ (2556) ได้ทำการศึกษาบทบาทของครูในการส่งเสริมความรู้เศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 ได้ทำการเก็บข้อมูลจากครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 จำนวน 328 คน ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม พบว่า 1) บทบาทของครูในการส่งเสริมความรู้เศรษฐกิจพอเพียงโดยภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง 2) ครูที่มี อายุ ระดับการศึกษา อายุราชการ ระดับเงินเดือน ประสบการณ์เข้าร่วมทำกิจกรรมเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ขนาดโรงเรียน เจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนเศรษฐกิจพอเพียง และการได้รับแรงสนับสนุนทางสังคมต่างกัน มีบทบาทในการส่งเสริมความรู้เศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนเพศที่ต่างกันมีบทบาทในการส่งเสริมความรู้เศรษฐกิจพอเพียงไม่แตกต่างกัน 3) ปัญหาอุปสรรคพบว่า ครูไม่เข้าใจถึงแก่นแท้ของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมองว่าเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเพียงการทำเกษตร ทฤษฎีใหม่ ส่วนระดับผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาไม่เห็นความสำคัญของการส่งเสริมความรู้เศรษฐกิจพอเพียง ข้อเสนอแนะ คือ กระทรวงศึกษาธิการควรกำหนดนโยบายให้เศรษฐกิจพอเพียงเป็นวิชาหลัก และส่งเสริมให้ครูทุกระดับเข้ารับการอบรม การจัดทำหลักสูตรการสอน

รายวิชาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ครุมีความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงแล้วนำมาถ่ายทอดให้กับเด็กนักเรียนได้อย่างถูกต้อง

บัญชา ภัทรกุลวิศาล และถนอมวรรณ ประเสริฐเจริญสุข (2556) ทำการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยทางวัฒนธรรมองค์การที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียงของโรงเรียนมัธยมศึกษาในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้การวิจัยครั้งนี้ คือ โรงเรียนมัธยมศึกษาในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 จำนวน 100 โรงเรียน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified-Random Sampling) ผลการวิจัยพบว่า

- 1) วัฒนธรรมองค์การของโรงเรียนมัธยมศึกษาในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน และเมื่อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ การมุ่งประสงค์ของโรงเรียน ความมีคุณภาพ ความหลากหลายของบุคลากร ความซื่อสัตย์สุจริต การมอบอำนาจ การตัดสินใจ ความเอื้ออาทร การยอมรับนับถือ และความไว้วางใจ
- 2) การบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียงของโรงเรียนมัธยมศึกษาในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ คือ ด้านการบริหารทั่วไป ด้านนโยบาย ด้านงบประมาณและด้านวิชาการ
- 3) ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์การกับการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียงของโรงเรียนมัธยมศึกษาในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างสูง ซึ่งเมื่อแยกรายด้าน ปัจจัยด้านความมีคุณภาพกับการบริหาร จัดการสถานศึกษาพอเพียงของโรงเรียนมัธยมศึกษา มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูง ส่วนปัจจัยทั้ง 9 ด้านมีความสัมพันธ์กับการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียงของโรงเรียนมัธยมศึกษา อยู่ในระดับค่อนข้างสูงสามารถเรียงลำดับได้ดังนี้ ด้านการตัดสินใจ ด้านการมอบอำนาจด้านความเอื้ออาทร ด้านความหลากหลายของบุคลากร ด้านความรู้สึเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน ด้านความไว้วางใจ ด้านการมุ่งประสงค์ของโรงเรียน ด้านการยอมรับนับถือ และด้านความซื่อสัตย์สุจริต

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามศาสตร์พระราชกรณียกิจ “สถานศึกษาพอเพียง” ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี โดยมีองค์ประกอบที่ทำการศึกษา 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ด้านหลักสูตรสถานศึกษา ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการพัฒนาบุคลากร และด้านความสำเร็จ ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามประเด็นดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย
4. การดำเนินการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ที่อยู่ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ที่มีการจัดกระบวนการเรียนการสอนและบริหารจัดการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หรือที่เรียกว่า “สถานศึกษาพอเพียง” ประกอบด้วยโรงเรียนที่อยู่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี เขต 1 จำนวน 42 โรงเรียน มีผู้บริหารสถานศึกษาและครูจำนวน 797 คน และ โรงเรียนที่อยู่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี เขต 2 จำนวน 76 โรงเรียน รวม 108 โรงเรียน มีผู้บริหารสถานศึกษาและครูจำนวน 835 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 1632 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เนื่องจากประชากรมีจำนวนที่แน่นอน (finite population) จึงใช้สูตรคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างของยามาเน่ (Yamane) ที่ระดับความ

เชื่อมั่นร้อยละ 95 ยอมให้ความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 321 คน และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (proportional stratified random sampling) โดยจำแนกตามเขตและขนาดสถานศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม ดังตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารสถานศึกษาและครู

เขตพื้นที่การศึกษา	ขนาดสถานศึกษา	ประชากร (N)	กลุ่มตัวอย่าง (n)
เขต 1	เล็ก	128	25
	กลาง	404	80
	ใหญ่	265	52
รวม		797	157
เขต 2	เล็ก	293	58
	กลาง	486	95
	ใหญ่	56	11
รวม		835	164
รวมทั้งหมด		1632	321

ที่มา : (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2561: ออนไลน์)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบไปด้วย

1.1) แบบสอบถามปลายปิด เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามศาสตร์พระราชา กรณีศึกษา “สถานศึกษาพอเพียง” ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยอาศัยแนวการสร้างแบบสอบถามจากตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบบสอบถามที่สร้างขึ้นแบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะของคำถามที่ใช้เป็นแบบสอบถามที่ใช้เป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) เป็นคำถามที่มุ่งถามข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามศาสตร์พระราชกรณียกิจ “สถานศึกษาพอเพียง” ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี แบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการ ด้านหลักสูตรสถานศึกษา ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการพัฒนาบุคลากร และด้านความสำเร็จ ลักษณะของคำถามที่ใช้เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) โดยแบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่

5	หมายถึง	เป็นปัจจัยที่ส่งผลในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	เป็นปัจจัยที่ส่งผลในระดับมาก
3	หมายถึง	เป็นปัจจัยที่ส่งผลในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	เป็นปัจจัยที่ส่งผลในระดับน้อย
1	หมายถึง	เป็นปัจจัยที่ส่งผลในระดับน้อยที่สุด

1.2) แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth interview) เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างโดยมีข้อคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ลงรายละเอียดลึกลงไปสู่การปฏิบัติจริงในสถานศึกษาแต่ละแห่งที่ไปเก็บข้อมูล โดยสัมภาษณ์บุคคล 2 กลุ่มได้แก่ กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา และคณะครู ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี รวมทั้งสิ้น 6 โรงเรียน

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถามเป็นขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อสังเคราะห์เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามศาสตร์พระราชกรณียกิจ “สถานศึกษาพอเพียง” และการสร้างเครื่องมือประเภทแบบสอบถาม

ขั้นตอนที่ 2 สร้างแบบสอบถามโดยการกำหนดประเด็นให้ครอบคลุมตามกรอบแนวคิดในการวิจัย (conceptual framework)

ขั้นตอนที่ 3 นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา ศาสตร์พระราชกรณียกิจ รวมถึงด้านการวิจัยและการวัดผลทางการศึกษา 5 ท่าน ประกอบไปด้วย

- 1) รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริ ถีอาสนา ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
- 2) รองศาสตราจารย์ ดร.ธงชัย สมบูรณ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านศาสตร์พระราชา และปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- 3) รองศาสตราจารย์ ดร.สำเร็จ ยุรชัย ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษ และปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- 4) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาธิต ทรัพย์รวงทอง ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหาร การศึกษา และการวัดผลทางการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
- 5) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทรงศรี ตุ่นทอง ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยและการวัดผลทางการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่านดังกล่าวตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาแบบสอบถามลงความเห็นและให้คะแนน แล้ววิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (index of item-objective congruence : IOC) ระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ ได้ค่าอยู่ระหว่าง 0.8 - 1.0

ขั้นตอนที่ 4 นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามที่คุณเชี่ยวชาญเสนอแนะ และนำไปทดลองใช้ (try out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient, 1990) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.87

ขั้นตอนที่ 5 ผู้วิจัยดำเนินการจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลในขั้นตอนต่อไป

การดำเนินการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์จากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ถึงผู้บริหารสถานศึกษาและครู ที่อยู่ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม เรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามศาสตร์พระราช า ทัศนศึกษา “สถานศึกษาพอเพียง”

2. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง เพื่อให้ตอบแบบสอบถาม โดยมีช่วงเวลาดำเนินการรับคืนภายใน 30 วัน

3. เมื่อครบกำหนดส่งแบบสอบถามคืน ผู้วิจัยติดตามแบบสอบถามจากผู้บริหารสถานศึกษาและครู หรือผู้ประสานงานของแต่ละโรงเรียน ที่ยังไม่ได้ส่งแบบสอบถามคืน โดยการติดตามด้วยตนเองจนครบถ้วน และนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์ทางสถิติ

4. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่อยู่ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี จำนวน 6 โรงเรียน เพื่อนำข้อมูลในส่วนที่สองมาวิเคราะห์

5. นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์มาร่างรูปแบบการดำเนินงานตามศาสตร์พระราช า ทัศนศึกษา “สถานศึกษาพอเพียง” ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี

6. จัดการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยผู้เข้าร่วมประกอบไปด้วยผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี จำนวน 8 คน ซึ่งมีทั้งผู้กำหนดนโยบาย และผู้ปฏิบัติมาให้ข้อมูลเพิ่มเติมรวมถึงร่วมกันพิจารณาถึงความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และประโยชน์ของร่างรูปแบบดังกล่าว

7. ผู้วิจัยปรับปรุงรูปแบบการดำเนินงานตามศาสตร์พระราช า ทัศนศึกษา “สถานศึกษาพอเพียง” ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลพบุรีตามข้อเสนอแนะของผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม และผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้เป็นรูปแบบที่สมบูรณ์และผ่านการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ

8. ดำเนินการสรุปผลการวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามศาสตร์พระราช า ทัศนศึกษา “สถานศึกษาพอเพียง” ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี เรียบเรียงเป็นเอกสารและเผยแพร่ในลำดับต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยแบ่งขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล ของการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามศาสตร์พระราช า กรณีศึกษา “สถานศึกษาพอเพียง” ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี ออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) แบ่งการวิเคราะห์เป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยนำคำถามตอนที่ 1 มาแจกแจงความถี่ (frequency) และหาค่าร้อยละ (percentage) แล้วนำมาเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามศาสตร์พระราช า กรณีศึกษา “สถานศึกษาพอเพียง” ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี โดยนำข้อคำถามตอนที่ 2 มาหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) ของกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง ในลำดับถัดไป

ซึ่งเกณฑ์การแปลความหมายข้อมูลของตอนที่ 2 เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามศาสตร์พระราช า กรณีศึกษา “สถานศึกษาพอเพียง” ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี มีดังต่อไปนี้

ช่วงคะแนน 4.50 – 5.00 หมายความว่า เป็นปัจจัยที่ส่งผลในระดับมากที่สุด

ช่วงคะแนน 3.50 – 4.49 หมายความว่า เป็นปัจจัยที่ส่งผลในระดับมาก

ช่วงคะแนน 2.50 – 3.49 หมายความว่า เป็นปัจจัยที่ส่งผลในระดับปานกลาง

ช่วงคะแนน 1.50 – 2.49 หมายความว่า เป็นปัจจัยที่ส่งผลในระดับน้อย

ช่วงคะแนน 1.00 – 1.49 หมายความว่า มีเป็นปัจจัยที่ส่งผลในระดับน้อยที่สุด

2. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ใช้กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) ที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา และคณะครู ที่อยู่ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี

3. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ใช้กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) ที่ได้จากผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม ประกอบไปด้วยผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติในการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง

1.1 การคำนวณหาขนาดตัวอย่าง (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2546, หน้า 63)

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ e แทน ความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง (และให้ e = .05)

N แทน ขนาดของประชากร

n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

2. สถิติในการหาคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

2.1 ค่าความสอดคล้อง (IOC) เพื่อวัดความเที่ยงตรง (validity)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา

R แทน ค่าคะแนนความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

2.2 สูตรการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540, หน้า 132)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left(1 - \frac{\sum s_i^2}{s^2} \right)$$

เมื่อ α แทน สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น

n แทน จำนวนข้อความ

s_i	แทน	ความแปรปรวนแต่ละข้อ
s_t	แทน	ความแปรปรวนทั้งฉบับ

3. สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 คำนวณหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2546, หน้า 277)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ	\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของค่าคะแนน
	n	แทน	จำนวนข้อมูล

3.2 สูตรคำนวณหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2546, หน้า 281)

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum (X - \bar{X})^2}{n - 1}}$$

เมื่อ	S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	X	แทน	ค่าคะแนน
	\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
	n	แทน	จำนวนข้อมูลทั้งหมด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามศาสตร์พระราช า กรณ์ศึกษา “สถานศึกษาพอเพียง” ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมาย ผู้วิจัยได้ใช้สัญลักษณ์ ดังนี้

\bar{X}	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย (mean)
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)
n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามศาสตร์พระราช า กรณ์ศึกษา “สถานศึกษาพอเพียง” ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) ที่ได้จากผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครู ที่อยู่ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ที่ได้รับการคัดเลือกเป็นสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกระบวนการเรียนการสอนและบริหารจัดการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หรือที่เรียกว่า สถานศึกษาพอเพียง จำนวน 321 คน แบ่งผลการศึกษาได้เป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (frequency) และร้อยละ (percentage)

ตอนที่ 2 การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามศาสตร์พระราชากรณีศึกษา “สถานศึกษาพอเพียง” วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (mean : \bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation : S.D.)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) ที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และนักเรียน ที่อยู่ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี รวมทั้งสิ้น 6 โรงเรียน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครู ที่อยู่ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี จำนวน 321 คน รายละเอียดดังตาราง 2 ตาราง 2 จำนวนและร้อยละจำแนกตามสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง

สถานภาพ	จำนวน (n = 321)	ร้อยละ
1. เพศ		
1) ชาย	70	21.80
2) หญิง	251	78.20
2. ตำแหน่ง		
1) ผู้อำนวยการสถานศึกษา	25	7.80
2) ครู	296	92.20
3. วิทยฐานะ		
1) ไม่มีวิทยฐานะ	97	30.20
2) ชำนาญการ	74	23.10
3) สูงกว่าชำนาญการ	150	46.70

สถานภาพ	จำนวน (n = 321)	ร้อยละ
4. ประสบการณ์ทำงาน		
1) น้อยกว่า 10 ปี	101	31.50
2) 10 - 20 ปี	113	35.20
3) มากกว่า 20 ปี	107	33.30
5. เขตพื้นที่การศึกษา		
1) เขต 1	157	48.90
2) เขต 2	164	51.10
6. ขนาดของสถานศึกษา		
1) ขนาดเล็ก	83	25.90
2) ขนาดกลาง	175	54.50
3) ขนาดใหญ่	63	19.60

จากตาราง 2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 78.20 ตำแหน่งครู คิดเป็นร้อยละ 92.20 มีวิทยฐานะสูงกว่าชำนาญการ คิดเป็นร้อยละ 46.70 มีประสบการณ์ทำงานระหว่าง 10 - 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 35.20 สังกัดเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 คิดเป็นร้อยละ 51.10 และเป็นสถานศึกษาขนาดกลาง คิดเป็นร้อยละ 54.50 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามศาสตร์พระราช า กรณีศึกษา “สถานศึกษาพอเพียง” ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี

ผู้วิจัยศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามศาสตร์พระราช า กรณีศึกษา “สถานศึกษาพอเพียง” ใน 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการบริหารจัดการ 2) ด้านหลักสูตรสถานศึกษา 3) ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 4) ด้านการพัฒนาบุคลากร และ 5) ด้านความสำเร็จ โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ดังตาราง 3 - 8

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามศาสตร์
พระราชกรณียกิจ “สถานศึกษาพอเพียง” ด้านการบริหารจัดการ

ข้อ	ด้านการบริหารจัดการ	ปัจจัยส่งผลอยู่ในระดับ		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
1	น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมา กำหนดเป็นนโยบายเพื่อขับเคลื่อนสถานศึกษา และบูรณาการในแผนปฏิบัติงานประจำปี	4.26	0.76	มาก
2	ดำเนินการตามนโยบาย และแผนปฏิบัติงาน ประจำปี ที่น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงมาขับเคลื่อนสถานศึกษา	4.19	0.75	มาก
3	ติดตามผลการดำเนินการ ตามนโยบายและ แผนปฏิบัติการประจำปี ที่น้อมนำปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนสถานศึกษา	4.20	0.69	มาก
4	นำผลการติดตามมาพัฒนา นโยบาย/ แผนงาน/โครงการ ที่ขับเคลื่อนปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา	4.18	0.70	มาก
5	การวางแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ด้าน วิชาการ ที่ส่งเสริมการบูรณาการปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน	4.24	0.71	มาก
6	ดำเนินการตาม แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ด้านวิชาการ ที่ส่งเสริมการ บูรณาการปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน	4.14	0.69	มาก
7	ติดตามผล แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ด้าน วิชาการ ที่ส่งเสริมการบูรณาการปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน	4.11	0.73	มาก

ข้อ	ด้านการบริหารจัดการ	ปัจจัยส่งผลอยู่ในระดับ		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
8	นำผลการติดตามไปพัฒนา แผนงาน/ โครงการ/ กิจกรรม ด้านวิชาการที่ส่งเสริม การบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สู่การเรียนการสอน	4.17	0.72	มาก
9	มีการวางแผนการบริหารจัดการงบประมาณ ของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง	4.23	0.70	มาก
10	ดำเนินการตามแผนงบประมาณของ สถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง	4.22	0.67	มาก
11	ติดตามผลการดำเนินงานตามแผนงบประมาณ ของสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง	4.17	0.68	มาก
12	นำผลการติดตามมาพัฒนาและปรับปรุง การ บริหารจัดการงบประมาณตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง	4.17	0.71	มาก
13	บริหารอาคารสถานที่และจัดการแหล่งเรียนรู้ ในสถานศึกษา ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง	4.19	0.66	มาก
14	ประสานสัมพันธ์กับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการ ส่งเสริมการเรียนรู้ เพื่อการอยู่อย่างพอเพียง	4.07	0.73	มาก
ภาพรวม		4.18	0.54	มาก

จากตาราง 3 พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามศาสตร์พระราชา ภูมิศึกษา
“สถานศึกษาพอเพียง” ด้านการบริหารจัดการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$, S.D. =

0.54) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงจากข้อที่เป็นปัจจัยส่งผลมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมากำหนดเป็นนโยบายเพื่อขับเคลื่อนสถานศึกษา และบูรณาการในแผนปฏิบัติงานประจำปี ($\bar{x} = 4.26$, S.D. = 0.76) การวางแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ด้านวิชาการ ที่ส่งเสริมการบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน ($\bar{x} = 4.24$, S.D. = 0.71) และมีการวางแผนการบริหารจัดการงบประมาณของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{x} = 4.23$, S.D. = 0.70) ส่วนข้อที่เป็นปัจจัยส่งผลน้อยที่สุด ได้แก่ ประสานสัมพันธ์กับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ เพื่อการอยู่อย่างพอเพียง ($\bar{x} = 4.07$, S.D. = 0.73)

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามศาสตร์พระราชา กรณีศึกษา “สถานศึกษาพอเพียง” ด้านหลักสูตรสถานศึกษา

ข้อ	ด้านหลักสูตรสถานศึกษา	ปัจจัยส่งผลอยู่ในระดับ		
		\bar{x}	S.D.	แปลผล
1	จัดให้มีหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในทุกระดับชั้น	4.04	0.71	มาก
2	การนิเทศ/ติดตาม/ประเมินผล การนำหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน	4.02	0.75	มาก
3	การศึกษา/วิเคราะห์/วิจัย เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.90	0.71	มาก
4	บูรณาการแผนจัดการเรียนรู้โดยนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ในทุกระดับชั้น	4.10	0.70	มาก

ข้อ	ด้านหลักสูตรสถานศึกษา	ปัจจัยส่งผลอยู่ในระดับ		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
5	ตรวจสอบและปรับปรุงคุณภาพของแผน จัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ	4.02	0.70	มาก
6	จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการ เรียนรู้ต่างๆ	4.08	.068	มาก
7	เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนที่มีการบูรณาการ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.09	0.69	มาก
8	จัดหา/ผลิต/ใช้/เผยแพร่ สื่อการเรียนรู้ เพื่อ บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการจัดการเรียนการสอน	4.07	0.66	มาก
9	จัดทำ/พัฒนา/เผยแพร่ แหล่งเรียนรู้ใน สถานศึกษาเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้เกี่ยวกับ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.99	0.70	มาก
10	ใช้แหล่งเรียนรู้/ภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชน ที่ ส่งเสริมการอยู่อย่างพอเพียงของผู้เรียน	4.07	0.75	มาก
11	จัดทำเครื่องมือวัดและประเมินผลที่ หลากหลาย และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ของหน่วยการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง	3.88	0.73	มาก
12	ใช้วิธีการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลาย และสอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการ สอนที่บูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.93	0.71	มาก

ข้อ	ด้านหลักสูตรสถานศึกษา	ปัจจัยส่งผลอยู่ในระดับ		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
13	รายงานผลการประเมิน และนำมาปรับปรุง/พัฒนา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.93	0.68	มาก
14	จัดแสดง/เผยแพร่/ประกวด/แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผลงานของผู้เรียนที่เกิดจากการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้	4.00	0.73	มาก
ภาพรวม		4.01	0.58	มาก

จากตาราง 4 พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามศาสตร์พระราชาศรีศึกษา “สถานศึกษาพอเพียง” ด้านหลักสูตรสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = 0.58) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงจากข้อที่เป็นปัจจัยส่งผลมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ บูรณาการแผนจัดการเรียนรู้โดยนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ในทุกระดับชั้น ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.70) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.69) และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = 0.70) ส่วนข้อที่เป็นปัจจัยส่งผลน้อยที่สุด ได้แก่ การศึกษา/วิเคราะห์/วิจัย เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X} = 3.90$, S.D. = 0.71)

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามศาสตร์
พระราชกรณียกิจ “สถานศึกษาพอเพียง” ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ข้อ	ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	ปัจจัยส่งผลอยู่ในระดับ		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
1	จัดให้มีกิจกรรมแนะแนว และระบบดูแล ช่วยเหลือผู้เรียน เพื่อสนับสนุนการดำเนินชีวิต ที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง	4.15	0.70	มาก
2	พัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือให้ผู้เรียนสามารถ แก้ปัญหา/พัฒนาตนเอง ได้อย่างสอดคล้องกับ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.15	0.65	มาก
3	ติดตามผล การจัดกิจกรรมแนะแนว และ ระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง	4.08	0.71	มาก
4	นำผลการติดตามมาใช้ในการจัดการจัดกิจกรรม แนะแนว และระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.06	0.70	มาก
5	วางแผนงาน โครงการ ส่งเสริมกิจกรรม นักเรียน ให้อยู่อย่างพอเพียง	4.16	0.71	มาก
6	จัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด หรือ ผู้บำเพ็ญประโยชน์ สอดคล้องกับปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	4.30	0.65	มาก
7	ส่งเสริมให้มีการจัดตั้ง ชุมนุม/ชมรม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.20	0.73	มาก

ข้อ	ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	ปัจจัยส่งผลอยู่ในระดับ		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
8	ประยุกต์ใช้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น/วัฒนธรรม/ หลักคำสอนทางศาสนา ในการจัดกิจกรรม นักเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.20	0.63	มาก
9	ติดตามผลการจัดกิจกรรมนักเรียน ตามหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.12	0.68	มาก
10	นำผลการติดตามมาปรับปรุง/พัฒนา กิจกรรม นักเรียน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง	4.05	0.68	มาก
11	จัดให้มีกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียน เกิดจิตอาสา และมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อ สังคมและสาธารณะประโยชน์ ตามหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.22	0.69	มาก
12	สนับสนุนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการ แก้ปัญหา/พัฒนา สถานศึกษา/ชุมชน ด้านเศรษฐกิจ/สังคม/สิ่งแวดล้อม/วัฒนธรรม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.18	0.70	มาก
13	ติดตามผลการดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคม และสาธารณประโยชน์ ของผู้เรียน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.07	0.72	มาก
14	นำผลการติดตามมา ปรับปรุง/พัฒนา การดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคมและ สาธารณประโยชน์ของผู้เรียน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.03	0.70	มาก
ภาพรวม		4.14	0.54	มาก

จากตาราง 5 พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามศาสตร์พระราชกรณียกิจศึกษา “สถานศึกษาพอเพียง” ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.54) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงจากข้อที่เป็นปัจจัยส่งผลมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ จัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด หรือ ผู้บำเพ็ญประโยชน์ สอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.65) จัดให้มีกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดจิตอาสา และมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.69) และประยุกต์ใช้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น/วัฒนธรรม/หลักคำสอนทางศาสนา ในการจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.63) ส่วนข้อที่เป็นปัจจัยส่งผลน้อยที่สุด ได้แก่ นำผลการติดตามมา ปรับปรุง/พัฒนา การดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของผู้เรียน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.70)

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามศาสตร์พระราชกรณียกิจศึกษา “สถานศึกษาพอเพียง” ด้านการพัฒนาบุคลากร

ข้อ	ด้านการพัฒนาบุคลากร	ปัจจัยส่งผลอยู่ในระดับ		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
1	จัดให้มีแผนงาน/โครงการ พัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ และตระหนักในคุณค่าของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.13	0.69	มาก
2	ประชุม/อบรม/สัมมนา/ศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้ต่างๆ เพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตและปฏิบัติการงานหน้าที่	4.05	0.72	มาก
3	ส่งเสริมให้บุคลากรแสวงหาความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างสม่ำเสมอ	4.12	0.69	มาก

ข้อ	ด้านการพัฒนาบุคลากร	ปัจจัยส่งผลอยู่ในระดับ		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
4	จัดกิจกรรมส่งเสริมการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติภารกิจหน้าที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แก่บุคลากรของสถานศึกษา	4.08	0.67	มาก
5	ติดตามผลการดำเนินโครงการ/กิจกรรมพัฒนาบุคลากร เพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตและปฏิบัติภารกิจหน้าที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.95	0.72	มาก
6	นำผลการติดตามมา ปรับปรุง/พัฒนาการดำเนินโครงการ/กิจกรรมพัฒนาบุคลากร เพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตและปฏิบัติภารกิจหน้าที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.98	0.71	มาก
7	ขยายผลและเผยแพร่ ผลการดำเนินชีวิตและปฏิบัติภารกิจหน้าที่ของบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.93	0.72	มาก
ภาพรวม		4.03	0.61	มาก

จากตาราง 6 พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามศาสตร์พระราชาศาสตร์ศึกษา “สถานศึกษาพอเพียง” ด้านการพัฒนาบุคลากร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.61) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงจากข้อที่เป็นปัจจัยส่งผลมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ จัดให้มีแผนงาน/โครงการ พัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ และตระหนักในคุณค่าของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.69) ส่งเสริมให้บุคลากรแสวงหาความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = 0.69) และจัดกิจกรรมส่งเสริมการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติภารกิจหน้าที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แก่บุคลากรของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = 0.67) ส่วนข้อที่เป็นปัจจัยส่งผลน้อยที่สุด

ได้แก่ ขยายผลและเผยแพร่ ผลการดำเนินชีวิตและปฏิบัติการกิจหน้าที่ของบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = 0.72)

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามศาสตร์พระราชกรณียกิจ “สถานศึกษาพอเพียง” ด้านความสำเร็จ

ข้อ	ด้านความสำเร็จ	ปัจจัยส่งผลอยู่ในระดับ		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
1	ส่งเสริมภาพลักษณ์ของสถานศึกษาให้มีรูปแบบและความเป็นสถานศึกษาพอเพียง	4.13	0.71	มาก
2	จัดบรรยากาศของสถานศึกษาให้เอื้อต่อการดำเนินกิจกรรมตามรูปแบบของสถานศึกษาพอเพียง	4.19	0.68	มาก
3	หมั่นศึกษาหาความรู้ และพัฒนาตนเองให้มีความรู้เกี่ยวกับสถานศึกษาพอเพียง	4.25	0.70	มาก
4	ส่งเสริม/สนับสนุน/เข้าร่วม กิจกรรมของสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.28	0.67	มาก
5	ส่งเสริมให้บุคลากรของสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.21	0.72	มาก
6	บุคลากรจัดการทรัพยากรและดำเนินชีวิตด้านเศรษฐกิจ อย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.15	0.69	มาก
7	บุคลากรอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตนเพื่อส่วนรวม	4.19	0.63	มาก

ข้อ	ด้านความสำเร็จ	ปัจจัยส่งผลอยู่ในระดับ		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
8	บุคลากรรู้จักใช้และจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมได้อย่างสมดุล และพร้อมรับ ต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆ	4.17	0.70	มาก
9	บุคลากรดำเนินชีวิตอย่างมีฐานรากทาง วัฒนธรรม และพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลง ทางวัฒนธรรม จากกระแสโลกาภิวัตน์	4.19	0.71	มาก
10	ส่งเสริมผู้เรียนให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามมาตรฐาน การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงของแต่ละ ระดับชั้นปีการศึกษา	4.17	0.71	มาก
11	ส่งเสริมให้ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้ อย่างสมดุล และพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลง ในด้านวัตถุ/เศรษฐกิจ	4.20	0.63	มาก
12	ส่งเสริมให้ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้ อย่างสมดุล และพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลง ในด้านสังคม	4.21	0.68	มาก
13	ส่งเสริมให้ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้ อย่างสมดุล และพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลง ในด้านสิ่งแวดล้อม	4.22	0.65	มาก
14	ส่งเสริมให้ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้ อย่างสมดุล และพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลง ในด้านวัฒนธรรม	4.24	0.62	มาก
ภาพรวม		4.20	0.57	มาก

จากตาราง 7 พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามศาสตร์พระราชกรณียกิจ “สถานศึกษาพอเพียง” ด้านความสำเร็จ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.57) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงจากข้อที่เป็นปัจจัยส่งผลมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ส่งเสริม/สนับสนุน/เข้าร่วม กิจกรรมของสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.67) หมั่นศึกษาหาความรู้ และพัฒนาตนเองให้มีความรู้เกี่ยวกับสถานศึกษาพอเพียง ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.70) และส่งเสริมให้ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านวัฒนธรรม ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.62) ส่วนข้อที่เป็นปัจจัยส่งผลน้อยที่สุด ได้แก่ ส่งเสริมภาพลักษณ์ของสถานศึกษาให้มีรูปแบบและความเป็นสถานศึกษาพอเพียง ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.71)

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามศาสตร์พระราชกรณียกิจ “สถานศึกษาพอเพียง” ในภาพรวม

ข้อ	การดำเนินงานตามศาสตร์พระราชกรณียกิจ “สถานศึกษาพอเพียง”	ปัจจัยส่งผลอยู่ในระดับ		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
1	ด้านการบริหารจัดการ	4.18	0.54	มาก
2	ด้านหลักสูตรสถานศึกษา	4.01	0.58	มาก
3	ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	4.14	0.54	มาก
4	ด้านการพัฒนาบุคลากร	4.03	0.61	มาก
5	ด้านความสำเร็จ	4.20	0.57	มาก
	ภาพรวม	4.11	0.46	มาก

จากตาราง 8 พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามศาสตร์พระราชกรณียกิจ “สถานศึกษาพอเพียง” ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.46) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงจากด้านที่เป็นปัจจัยส่งผลมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านความสำเร็จ ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.57) ด้านการบริหารจัดการ ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.54) และด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ($\bar{X} = 4.14$,

S.D. = 0.54) ส่วนด้านที่เป็นปัจจัยส่งผลน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = 0.58)

การดำเนินการสร้างรูปแบบการดำเนินงานตามศาสตร์พระราชารณศึกษา
“สถานศึกษาพอเพียง” ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
จังหวัดลพบุรี

1. ผลจากการสัมภาษณ์

1.1 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาในเรื่องของการดำเนินงาน
สถานศึกษาพอเพียง พบว่า ในกระบวนการเริ่มต้นขับเคลื่อนสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียง “ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องดังกล่าวกับบุคลากร
ทุกคนในสถานศึกษาก่อนเป็นอันดับแรก เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้อง ตรงกัน และจะทำให้การ
ดำเนินงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน” นอกจากนี้แล้ว “ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างความเข้าใจ
ที่ถูกต้องแก่บุคลากร เพื่อให้เกิดทัศนคติทางบวกในเรื่องดังกล่าว” อีกทั้งยังได้ข้อมูลเพิ่มเติมอีกว่า
“อาจจะต้องส่งบุคลากรในสถานศึกษาที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะผู้ปฏิบัติหรือผู้รับผิดชอบงานโดยตรง
ไปฝึกอบรมในเรื่องดังกล่าว ให้เกิดความเชี่ยวชาญ และสามารถนำกลับมาปฏิบัติในสถานศึกษาได้
อย่างถูกต้อง” ส่วนในเรื่องของการดำเนินงานพบว่า “ผู้บริหารสถานศึกษาควรปฏิบัติตามหลัก
แห่งความพอเพียงควบคู่ไปด้วย เนื่องจากจะทำให้บุคลากรเชื่อมั่นและมีแนวโน้มจะปฏิบัติตาม
มากยิ่งขึ้น” ทั้งนี้ทั้งนั้นยังได้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า “ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้การสนับสนุนงบประมาณ
เบื้องต้นในการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้บุคลากรสามารถขับเคลื่อน
โครงการดังกล่าวได้อย่างต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพ” นอกจากนี้แล้วในส่วนของการกำกับ
ติดตามยังได้ข้อมูลเพิ่มเติมอีกว่า “ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดสรรเวลามาดูแลเรื่องดังกล่าวนี้อย่าง
ใกล้ชิดอีกด้วย เพราะจะทำให้บุคลากรเห็นว่าเรื่องดังกล่าวนี้มีความสำคัญ และควรดำเนินการ
อย่างต่อเนื่องและจริงจัง” อีกสิ่งที่สำคัญคือ “สถานศึกษาควรมีการกำหนดเกณฑ์การประเมิน
กิจกรรมต่างๆ อย่างชัดเจน เพื่อเป็นการประเมินผลการดำเนินงานให้เป็นรูปธรรม และยังสามารถ
ทำให้เห็นอีกว่าโครงการ หรือกิจกรรมประสบความสำเร็จมากน้อยแค่ไหน” โดยข้อมูลดังกล่าว
สอดคล้องกับข้อมูลที่ว่า “การกำหนดตัวบ่งชี้ที่ชัดเจนในแต่ละกิจกรรม จะช่วยให้การดำเนินงานมี

ทิศทางและเป้าหมายที่ชัดเจน และยังเป็นแนวทางการประเมินการดำเนินงานที่ดีอีกด้วย” จาก การสัมภาษณ์เพิ่มเติมยังพบอีกประเด็นที่สำคัญ คือ “การดำเนินงานสถานศึกษาพอเพียง ควรขอ ความร่วมมือจากชุมชน หรือผู้ที่มีความรู้และเชี่ยวชาญมาให้ความรู้ หรือช่วยดำเนินกิจกรรมควบคู่ กับบุคลากรในโรงเรียนด้วย” สอดคล้องกับข้อมูลที่ว่า “สถานศึกษาใกล้เคียง หรือในเขตพื้นที่ เดียวกันอาจมีการวางแผนโครงการที่ดำเนินการร่วมกัน เพราะจะเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนิน กิจกรรมให้มากขึ้นอีกด้วย”

1.2 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครู

จากการสัมภาษณ์ครูในเรื่องของการดำเนินงานสถานศึกษาพอเพียง พบว่า ในกระบวนการเริ่มต้นขับเคลื่อนสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงควร ดำเนินการดังนี้ “สถานศึกษาควรจัดการประชุมก่อนการดำเนินงานโครงการหรือกิจกรรมที่ เกี่ยวข้องกับสถานศึกษาพอเพียง เพื่อให้ครูทุกคนเข้าใจไปในทิศทางเดียวกัน” อีกทั้ง “การสร้าง ความเข้าใจให้แก่ครูในโรงเรียน อาจเชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้ที่โรงเรียน จะได้ประโยชน์ มากกว่าการออกไปอบรมนอกสถานที่” นอกจากนี้แล้ว “ครูในโรงเรียนค่อนข้างที่จะคาดหวังว่า ผู้อำนวยการสถานศึกษาควรปฏิบัติตามแนวทางของความพอเพียงให้ได้เห็นก่อน เพื่อเป็น แบบอย่างให้ครูปฏิบัติตามได้” ในมุมมองของครูยังมีประเด็นเพิ่มเติมอีกว่า “การปฏิบัติงานใน สถานศึกษาครูก็ควรปฏิบัติในด้านของความพอเพียง เพื่อเป็นแบบอย่างให้กับนักเรียนอีกด้วย” สอดคล้องกับข้อมูลที่ว่า “การที่จะทำให้นักเรียนปฏิบัติตามหลักของความพอเพียงนั้น มีความ จำเป็นอย่างยิ่งที่ครู และผู้บริหารสถานศึกษาต้องปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างให้เห็นก่อน การ ดำเนินงานในเรื่องดังกล่าวจะเกิดผลเป็นรูปธรรมมากขึ้น” ในเรื่องของการตั้งเป้าหมายการปฏิบัติ พบว่า “คณะครูควรร่วมกันกำหนดทิศทางหรือเป้าหมายการดำเนินงานที่ชัดเจน เพื่อให้เกิดความ เข้าใจร่วมกันในทางปฏิบัติ” สอดคล้องกับข้อมูลที่ว่า “ต้องมีตัวชี้วัดของการดำเนินงานในแต่ละ กิจกรรมที่ชัดเจน จึงจะสามารถทราบถึงความสำเร็จของแต่ละกิจกรรมหรือโครงการ” อีกทั้งยัง พบว่า “การประเมินผลการดำเนินงานสถานศึกษาพอเพียงที่ดีนั้น แต่ละสถานศึกษาควรมีการ กำหนดเป้าหมายด้วยตนเองด้วย เพราะสภาพบริบทที่มีความแตกต่างกันบางครั้งอาจไม่สามารถ ใช้เกณฑ์เดียวกันได้ทั้งหมด” นอกจากนี้แล้วยังมีประเด็นเพิ่มเติมอีกว่า “ควรมีการร่วมมือกับกลุ่ม

โรงเรียนเดียวกันในเขตพื้นที่ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันในเรื่องของจุดแข็งของแต่ละสถานศึกษาในการดำเนินงานโครงการดังกล่าว” และยังได้ข้อมูลเพิ่มเติมอีกว่า “การดำเนินงานโครงการในบางกิจกรรมแต่ละสถานศึกษาที่อยู่บริเวณใกล้เคียงกันสามารถร่วมมือกันได้ จะทำให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น” สอดคล้องกับข้อมูลที่ว่า “อาจจะต้องไปศึกษาดูงานจากโรงเรียนที่มีการปฏิบัติที่เป็นเลิศในตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อที่จะได้ทราบแนวทางการดำเนินงาน และสามารถนำมาประยุกต์ใช้จริงในสถานศึกษาได้”

1.3 จากข้อมูลจากการสัมภาษณ์ดังกล่าวผู้วิจัยสามารถสรุปได้โดยแบ่งออกเป็น 4 กระบวนการหลัก ดังต่อไปนี้

1.3.1 การสร้างความเข้าใจ โดยกระบวนการนี้จะเป็นสิ่งที่ช่วยให้นักบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกคนเข้าใจตรงกัน มีทัศนคติที่ตรงกัน และสามารถดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

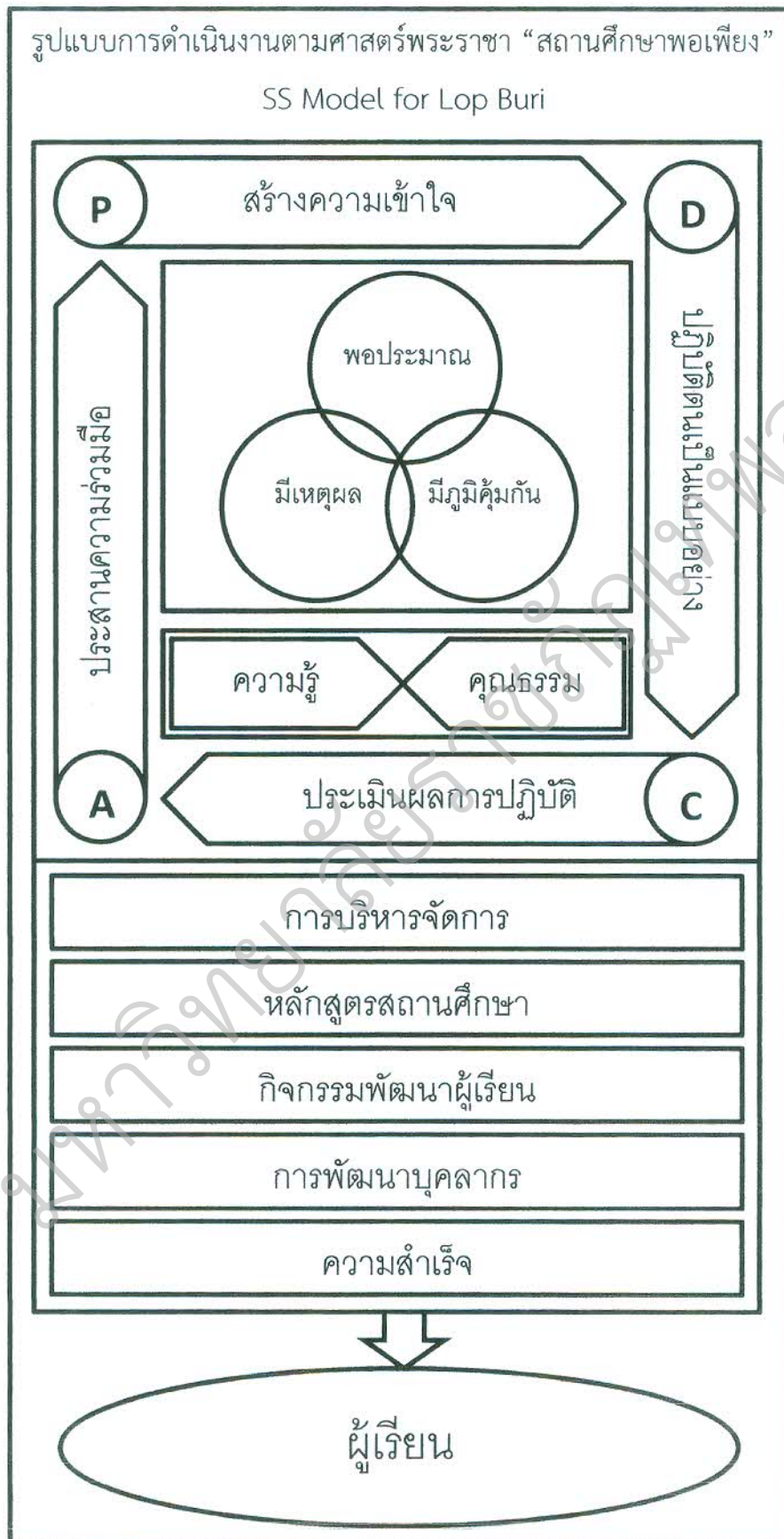
1.3.2 การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง ในกระบวนการนี้ทั้งผู้บริหารสถานศึกษาและครูควรปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างในด้านของความพอเพียง ทั้งยังทำให้เกิดความน่าเชื่อถือว่าจะสามารถดำเนินงานได้สำเร็จโดยเริ่มจากตนเองก่อนเป็นอันดับแรก

1.3.3 การประเมินผลการปฏิบัติ ขั้นตอนนี้เป็นอีกหนึ่งขั้นตอนที่สำคัญมาก เพราะจะทำให้บุคลากรในสถานศึกษาทราบว่าการดำเนินงานสำเร็จมากน้อยเพียงใด โดยต้องมีการกำหนดเกณฑ์หรือตัวชี้วัดการดำเนินงานในแต่ละโครงการหรือกิจกรรม

1.3.4 การประสานความร่วมมือ เป็นกระบวนการสร้างความร่วมมือแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน รวมถึงลดจุดอ่อนและเสริมจุดแข็งของแต่ละสถานศึกษาที่มีความพร้อมและบริบทที่แตกต่างกันแต่สามารถมาร่วมกันดำเนินงานได้

2. ผลจากการสนทนากลุ่ม

หลังจากกระบวนการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนที่ดำเนินงานตามหลักของสถานศึกษาพอเพียง ผู้วิจัยได้นำข้อมูลดังกล่าวมาผสานกับการเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนแรกจากแบบสอบถาม ซึ่งนำมาร่างเป็นรูปแบบการดำเนินงานตามศาสตร์พระราชานา “สถานศึกษาพอเพียง” (SS Model for Lop Buri) ได้ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 5 ร่างรูปแบบการดำเนินงานตามศาสตร์พระราชา “สถานศึกษาพอเพียง”

จากการศึกษาของผู้วิจัย ได้นำข้อมูลจากการศึกษามาร่างเป็นรูปแบบการดำเนินงานตามศาสตร์พระราชา “สถานศึกษาพอเพียง” ได้ดังนี้

1. กระบวนการดำเนินงานของสถานศึกษาจะยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ได้แก่ พอประมาณ มีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกัน ดังนี้

1.1 พอประมาณ หมายถึง การปฏิบัติตน หรือใช้ชีวิตด้วยความพอดี พอเหมาะ ไม่มากหรือน้อยเกินไป จนอาจเบียดเบียนตนเองและผู้อื่น ยึดหลักทางสายกลาง

1.2 มีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งด้วยเหตุผล คำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำ ใช้หลักเหตุผลตามความพอเพียง ตามหลักวิชาการศึกษา ศีลธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรมที่ดีงาม มีใช้คำนึงถึงความอยาก ความโลภส่วนตน

1.3 มีภูมิคุ้มกัน หมายถึง การเตรียมตัวพร้อมในรับผลกระทบหรือการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม เพื่อให้สามารถปรับตัวและรับมือกับสถานการณ์เหล่านั้นได้อย่างทันท่วงที ด้วยความไม่ประมาท และเข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงที่เป็นไปตามธรรมชาติ

2. การดำเนินงานของสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จะอยู่บนพื้นฐานของ 2 เงื่อนไข ได้แก่ ความรู้ และคุณธรรม

2.1 เงื่อนไขความรู้ หมายถึง ความรอบรู้เกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับตนเอง และมีความรู้ประกอบการตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง โดยเน้นการใช้ปัญญาเป็นหลัก ซึ่งจะส่งเสริมให้ การปฏิบัติตนตามหลัก 3 ห่วงมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2.2 เงื่อนไขคุณธรรม หมายถึง การยึดหลักคุณธรรมเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต มีความซื่อสัตย์สุจริต ไมโลภ รู้จักแบ่งปันให้ผู้อื่น มีความสามัคคี ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน พากเพียร ใช้สติปัญญาและมีจิตสาธารณะ

3. โดยกระบวนการดำเนินงานดังกล่าวข้างต้นจะถูกขับเคลื่อนด้วยวงจรการบริหารคุณภาพ PDCA ของ Deming ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการดำเนินงานและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ประกอบไปด้วย

3.1 P (Plan) การวางแผน โดยในรูปแบบนี้เริ่มจากผู้บริหารสถานศึกษาต้อง “สร้างความสำเร็จ” ในหลักการดำเนินงานของสถานศึกษาพอเพียงแก่บุคลากร

และทุกคนต้องทำความเข้าใจร่วมกัน วางแผนการดำเนินการร่วมกัน และคำนึงถึงผลประโยชน์ที่สถานศึกษาจะได้รับเป็นหลัก

3.2 D (Do) การปฏิบัติตามแผน ซึ่งตามกระบวนการนี้การจะขับเคลื่อนหรือดำเนินกิจกรรม/โครงการต่างๆ จะต้องคำนึงถึงขั้นตอนการวางแผนที่ได้ร่วมกันกำหนดไว้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจและขับเคลื่อนในทุกภาคส่วนไปในทิศทางเดียวกัน โดยบุคคลที่เป็นผู้นำในภาคส่วนต่างๆ ต้อง “**ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง**” ในทุกกรณี เช่น ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างต่อบุคลากรในโรงเรียน หรือครูปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างให้กับนักเรียน เป็นต้น

3.3 C (Check) การตรวจสอบ โดยตามรูปแบบนี้จะเป็นการร่วมกันกำกับติดตามกิจกรรม/โครงการในความรับผิดชอบของตนเอง จากนั้นร่วมกัน “**ประเมินผลการปฏิบัติ**” โดยยึดแผนการดำเนินงานที่ร่วมกันกำหนดไว้เป็นตัวกำกับ รวมถึงแนวทางการปฏิบัติในขั้นตอนที่สอง เพื่อให้การตรวจสอบเป็นไปตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ให้ได้มากที่สุด

3.4 A (Act) การปรับปรุงการดำเนินงาน ตามกระบวนการนี้ในรูปแบบจะเป็นขั้นตอนที่ต่อเนื่องหลังจากการประเมินผลการปฏิบัติแล้ว ซึ่งจะเห็นถึงปัญหา อุปสรรคหรือจุดที่จะต้องปรับปรุงแก้ไข โดยจะต้องอาศัยการ “**ประสานความร่วมมือ**” จากทุกภาคส่วนที่จะนำไปสู่การปรับปรุงที่ดีขึ้นในรอบต่อไป

4. จากกระบวนการดำเนินงานโดยยึดหลักการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ภายใต้การขับเคลื่อนด้วยวงจรการบริหารคุณภาพ PDCA จะต้องนำมาประยุกต์ ผสมผสานและนำไปใช้กับการดำเนินงานทั้ง 5 ด้าน ประกอบไปด้วย ด้านการบริหารจัดการ ด้านหลักสูตรสถานศึกษา ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการพัฒนาบุคลากร และด้านความสำเร็จ ดังนี้

4.1 ด้านการบริหารจัดการ ถือเป็นกระบวนการที่ใช้ขับเคลื่อนทุกกลไกในระบบ โดยข้อมูลที่ผู้วิจัยรวบรวมมาได้ถูกระบุว่าต้องเน้นในเรื่องของ “การน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมากำหนดเป็นนโยบายเพื่อขับเคลื่อนสถานศึกษา และบูรณาการในแผนปฏิบัติงานประจำปี” เป็นประเด็นแรก และนำไปสู่ “การวางแผนโครงการและกิจกรรมด้านวิชาการที่ส่งเสริมการบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน”

4.2 ด้านหลักสูตรสถานศึกษา เป็นองค์ประกอบสำคัญอีกหนึ่งอย่างที่เป็นแนวทางการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การจัดการเรียนการสอนได้ โดยข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาให้เน้นในเรื่องของ “บูรณาการแผนจัดการเรียนรู้โดยนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ในทุกระดับชั้น” และต้องมีการ “เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” อีกด้วย

4.3 ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นองค์ประกอบต่อเนื่องจากหลักสูตรสถานศึกษา เป็นช่องทางและวิธีการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่ผู้เรียน โดยควรให้ความสำคัญกับ “การจัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ สอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” และมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดจิตอาสา โดย “จัดให้มีกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดจิตอาสา และมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาร่วมด้วย

4.4 ด้านการพัฒนาบุคลากร อีกหนึ่งกลไกของการขับเคลื่อนที่จะสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องให้กับบุคลากรในสถานศึกษา เพื่อให้เกิดความเข้าใจในแนวทางการปฏิบัติในทิศทางเดียวกัน อีกทั้งยังสามารถถ่ายทอดความรู้และแนวทางการปฏิบัติที่ถูกต้องได้ โดยควรเน้นในเรื่องของ “จัดให้มีแผนงาน/โครงการ พัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ และตระหนักในคุณค่าของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” และ “ส่งเสริมให้บุคลากรแสวงหาความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างสม่ำเสมอ” เพื่อนำมาใช้ต่อยอดจากสิ่งที่ดำเนินการต่อไป

4.5 ด้านความสำเร็จ เป็นภาพลักษณ์ของการดำเนินงาน หรือขณะดำเนินงานที่เป็นสิ่งบ่งบอกถึงโอกาสประสบความสำเร็จในการขับเคลื่อน ซึ่งจากข้อมูลที่ผู้วิจัยเก็บรวบรวมบ่งบอกว่าต้องให้ความสำคัญกับ “ส่งเสริม/สนับสนุน/เข้าร่วม กิจกรรมของสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” อีกทั้งบุคลากรในสถานศึกษายังต้อง “หมั่นศึกษาหาความรู้ และพัฒนาตนเองให้มีความรู้เกี่ยวกับสถานศึกษาพอเพียง” อย่างต่อเนื่องอีกด้วย

4 องค์ประกอบหลักข้างต้น สถานศึกษาต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ตามวงจรการบริหารคุณภาพ PDCA เป็นตัวขับเคลื่อน โดยยึดหลักการ สร้างความเข้าใจ ประสานความ

ร่วมมือ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง และประเมินผลการปฏิบัติ ซึ่งผลจากการดำเนินงานดังกล่าว ทั้งหมดเพื่อให้เกิดคุณลักษณะของความพอเพียงปลูกฝังไปยังผู้เรียน จึงจะสามารถเรียกได้ว่าเป็น สถานศึกษาพอเพียงอย่างแท้จริง

จากข้อมูลร่างรูปแบบดังกล่าวข้างต้นผ่านกระบวนการสนทนากลุ่มแล้ว ผู้เข้าการสนทนากลุ่มทุกคนเห็นด้วยกับรูปแบบดังกล่าว โดยได้มีการปรับหรือเพิ่มเติมคำอธิบายเล็กน้อย รวมถึงการใส่รายละเอียดการดำเนินกิจกรรมย่อยๆ ที่ควรให้ความสำคัญ ซึ่งอิงมาจากข้อมูลจากการเก็บรวบรวมของผู้วิจัยทั้งจากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์มาใส่เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ และสามารถเข้าใจได้ในทางปฏิบัติมากที่สุด ทั้งนี้ผู้เข้าการสนทนากลุ่มทุกคนยืนยันตรงกันว่ารูปแบบการดำเนินงานตามศาสตร์พระราชาสถาบันศึกษาพอเพียง มีความเป็นไปได้ เหมาะสมกับบริบท และจะมีประโยชน์แก่สถานศึกษาในจังหวัดลพบุรี โดยท้ายที่สุดแล้วได้กำหนดชื่อของรูปแบบดังกล่าวว่า “รูปแบบการดำเนินงานตามศาสตร์พระราชาสถาบันศึกษาพอเพียง (SS Model for Lop Buri)” ซึ่งมีที่มาจากคำว่า “Sufficiency School” และเป็นรูปแบบการดำเนินงานที่เหมาะสมกับบริบทของจังหวัดลพบุรี จึงเติมคำต่อท้ายว่า “for Lop Buri”

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามศาสตร์พระราช า ภูมิศึกษา “สถานศึกษาพอเพียง” ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี ผู้วิจัยขอเสนอการสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ตามลำดับดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. วิธีดำเนินการวิจัย
3. สรุปผลการวิจัย
4. อภิปรายผล
5. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามศาสตร์พระราช า ภูมิศึกษา “สถานศึกษาพอเพียง” ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี
2. เพื่อดำเนินการสร้างรูปแบบการดำเนินงานตามศาสตร์พระราช า ภูมิศึกษา “สถานศึกษาพอเพียง” ให้มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ที่อยู่ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี เขต 1 จำนวน 42 โรงเรียน มีผู้บริหารสถานศึกษาและครูจำนวน 797 คน และ โรงเรียนที่อยู่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี เขต 2 จำนวน 76 โรงเรียน รวม 108 โรงเรียน มีผู้บริหารสถานศึกษาและครูจำนวน 835 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 1632 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เนื่องจากประชากรมีจำนวนที่แน่นอน (finite population) จึงใช้สูตรคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างของยามานะ (Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ยอมให้มีความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 321 คน และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (proportional stratified random sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบไปด้วย

1.1) แบบสอบถามปลายปิด เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามศาสตร์พระราชกรณียกิจ “สถานศึกษาพอเพียง” ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยอาศัยแนวการสร้างแบบสอบถามจากตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบบสอบถามที่สร้างขึ้นแบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะของคำถามที่ใช้เป็นแบบสอบถามที่ใช้เป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) เป็นคำถามที่มุ่งถามข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามศาสตร์พระราชกรณียกิจ “สถานศึกษาพอเพียง” ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี แบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการ ด้านหลักสูตรสถานศึกษา ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการพัฒนาบุคลากร และด้านความสำเร็จ ลักษณะของคำถามที่ใช้เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ

1.2) แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth interview) เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยมีข้อคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ลงรายละเอียดลึกลงไปสู่การปฏิบัติจริงในสถานศึกษาแต่ละแห่งที่ไปเก็บข้อมูล โดยสัมภาษณ์บุคคล 3 กลุ่มได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี รวมทั้งสิ้น 6 โรงเรียน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์จากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ เทพสตรี ถึงผู้บริหารสถานศึกษาและครู ที่อยู่ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม เรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามศาสตร์พระราช า ภูมิศึกษา “สถานศึกษาพอเพียง”

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง เพื่อให้ตอบแบบสอบถาม โดยมีช่วงเวลาดำเนินการรับคืนภายใน 30 วัน เมื่อครบกำหนดส่งแบบสอบถามคืน ผู้วิจัยติดตามแบบสอบถามจากผู้บริหารสถานศึกษาและครู หรือผู้ประสานงานของแต่ละโรงเรียน ที่ยังไม่ได้ส่งแบบสอบถามคืน โดยการติดตามด้วยตนเองจนครบถ้วน และนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์ทางสถิติ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยแบ่งขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล ของการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามศาสตร์พระราช า ภูมิศึกษา “สถานศึกษาพอเพียง” ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี ออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) แบ่งการวิเคราะห์เป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยนำคำถามตอนที่ 1 มาแจกแจงความถี่ (frequency) และหาค่าร้อยละ (percentage) แล้วนำมาเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามศาสตร์พระราช า ภูมิศึกษา “สถานศึกษาพอเพียง” ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี โดยนำข้อคำถามตอนที่ 2 มาหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) ของกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง ในลำดับถัดไป

2. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ใช้กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) ที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และนักเรียน ที่อยู่ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี

3. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ใช้กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) ที่ได้จากผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม ประกอบไปด้วยผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามศาสตร์พระราชา ภูมิศึกษา “สถานศึกษาพอเพียง” ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี ผู้วิจัยสรุปผลการศึกษาดังนี้

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ดังนี้

ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 321 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ตำแหน่งครู มีวิทยฐานะสูงกว่าชำนาญการ ประสบการณ์ทำงานอยู่ระหว่าง 10 – 20 ปี สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 และเป็นสถานศึกษาขนาดกลาง

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามศาสตร์พระราชา ภูมิศึกษา “สถานศึกษาพอเพียง” พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงจากด้านที่เป็นปัจจัยส่งผลมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านความสำเร็จ ด้านการบริหารจัดการ และด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ส่วนด้านที่เป็นปัจจัยส่งผลน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านหลักสูตรสถานศึกษา เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านและรายข้อสรุปได้ดังนี้

2.1 ด้านการบริหารจัดการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงจากข้อที่เป็นปัจจัยส่งผลมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมากำหนดเป็นนโยบายเพื่อขับเคลื่อนสถานศึกษา และบูรณาการในแผนปฏิบัติงานประจำปี การวางแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ด้านวิชาการ ที่ส่งเสริมการบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน และมีการวางแผนการบริหารจัดการงบประมาณของ

สถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ส่วนข้อที่เป็นปัจจัยส่งผลน้อยที่สุด ได้แก่ ประสานสัมพันธ์กับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ เพื่อการอยู่อย่างพอเพียง

2.2 ด้านหลักสูตรสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงจากข้อที่เป็นปัจจัยส่งผลมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ บูรณาการแผนจัดการเรียนรู้โดยนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ในทุกระดับชั้น เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ส่วนข้อที่เป็นปัจจัยส่งผลน้อยที่สุด ได้แก่ การศึกษา/วิเคราะห์/วิจัย เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.3 ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงจากข้อที่เป็นปัจจัยส่งผลมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ จัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด หรือ ผู้บำเพ็ญประโยชน์ สอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จัดให้มีกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดจิตอาสา และมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และประยุกต์ใช้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น/วัฒนธรรม/หลักคำสอนทางศาสนา ในการจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ส่วนข้อที่เป็นปัจจัยส่งผลน้อยที่สุด ได้แก่ นำผลการติดตามมา ปรับปรุง/พัฒนา การดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของผู้เรียน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.4 ด้านการพัฒนาบุคลากร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงจากข้อที่เป็นปัจจัยส่งผลมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ จัดให้มีแผนงาน/โครงการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ และตระหนักในคุณค่าของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมให้บุคลากรแสวงหาความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อย่างสม่ำเสมอ และจัดกิจกรรมส่งเสริมการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติภารกิจหน้าที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่บุคลากรของสถานศึกษา ส่วนข้อที่เป็นปัจจัยส่งผลน้อยที่สุด ได้แก่ ขยายผลและเผยแพร่ ผลการดำเนินชีวิตและปฏิบัติภารกิจหน้าที่ของบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.5 ด้านความสำเร็จ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงจากข้อที่เป็นปัจจัยส่งผลมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ส่งเสริม/สนับสนุน/เข้าร่วม กิจกรรมของสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมั่นศึกษาหาความรู้ และพัฒนาตนเองให้มีความรู้เกี่ยวกับสถานศึกษาพอเพียง และส่งเสริมให้ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านวัฒนธรรม ส่วนข้อที่เป็นปัจจัยส่งผลน้อยที่สุด ได้แก่ ส่งเสริมภาพลักษณ์ของสถานศึกษาให้มีรูปแบบและความเป็นสถานศึกษาพอเพียง

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามศาสตร์พระราช า ภูมิศึกษา “สถานศึกษาพอเพียง” จากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยขอ นำเสนอ ดังนี้

3.1 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกัน โดยอาจจะต้องส่งบุคลากรในสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องไปฝึกอบรมในเรื่องดังกล่าว ให้เกิดความเชี่ยวชาญ และสามารถนำกลับมาปฏิบัติในสถานศึกษาได้อย่างถูกต้อง อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษาควรปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง และควรมีการกำหนดเกณฑ์การประเมินกิจกรรมที่ชัดเจน รวมถึงควรขอความร่วมมือจากชุมชน หรือผู้ที่มีความรู้และเชี่ยวชาญมาให้ความรู้ หรือช่วยดำเนินกิจกรรมควบคู่กับบุคลากรในโรงเรียนด้วย

3.2 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครู พบว่า สถานศึกษาควรจัดการประชุม เพื่อให้ครูทุกคนเข้าใจไปในทิศทางเดียวกัน ส่วนการปฏิบัติงานในสถานศึกษาครูก็ควรปฏิบัติตนในด้านของความพอเพียง เพื่อเป็นแบบอย่างให้กับนักเรียน และควรร่วมกันกำหนดทิศทางหรือเป้าหมายการดำเนินงานที่ชัดเจน เพื่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกันในทางปฏิบัติ รวมถึงการประสานความร่วมมือกับกลุ่มโรงเรียนเดียวกันในเขตพื้นที่ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน จะทำให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และไปศึกษาดูงานจากโรงเรียนที่มีการปฏิบัติที่เป็นเลิศในตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อที่จะได้ทราบแนวทางการดำเนินงาน และสามารถนำกลับมาประยุกต์ใช้ในโรงเรียนได้

4. ผลจากการสนทนากลุ่มเพื่อพิจารณาร่างรูปแบบการดำเนินงานตามศาสตร์พระราช “สถานศึกษาพอเพียง” ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี

จากการดำเนินงานร่างรูปแบบ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผุ้สานกับการเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนแรกจากแบบสอบถามออกมาเป็นร่างรูปแบบการดำเนินงานตามศาสตร์พระราช “สถานศึกษาพอเพียง” (SS Model for Lop Buri) ซึ่งมีกระบวนการดังนี้

4.1 กระบวนการดำเนินงานของสถานศึกษาจะยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ได้แก่ พอประมาณ มีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกัน

4.2 การดำเนินงานของสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จะอยู่บนพื้นฐานของ 2 เงื่อนไข ได้แก่ ความรู้ และคุณธรรม

4.3 กระบวนการดำเนินงานดังกล่าวข้างต้นจะถูกขับเคลื่อนด้วยวงจรการบริหารคุณภาพ PDCA ของ Deming ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการดำเนินงานและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ประกอบไปด้วย การสร้างความเข้าใจ การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง การประเมินผลการปฏิบัติ และการประสานความร่วมมือ

4.4 กระบวนการดำเนินงานโดยยึดหลักการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ภายใต้การขับเคลื่อนด้วยวงจรการบริหารคุณภาพ PDCA จะต้องนำมาประยุกต์ ผสมผสานและนำไปใช้กับการดำเนินงานทั้ง 5 ด้าน ประกอบไปด้วย ด้านการบริหารจัดการ ด้านหลักสูตรสถานศึกษา ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการพัฒนาบุคลากร และด้านความสำเร็จ

ในที่สุดแล้วผู้เข้าการสนทนากลุ่มทุกคนเห็นด้วยกับรูปแบบดังกล่าว โดยได้มีการปรับหรือเพิ่มเติมคำอธิบายเล็กน้อย รวมถึงการใส่รายละเอียดการดำเนินกิจกรรมย่อยๆ ที่ควรให้ความสำคัญ ซึ่งอิงมาจากข้อมูลจากการเก็บรวบรวมของผู้วิจัยทั้งจากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์มาใส่เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ และสามารถเข้าใจได้ในทางปฏิบัติมากที่สุด ทั้งนี้ผู้เข้าการสนทนากลุ่มทุกคนยืนยันตรงกันว่ารูปแบบการดำเนินงานตามศาสตร์พระราช “สถานศึกษาพอเพียง” มีความเป็นไปได้ เหมาะสมกับบริบท และจะมีประโยชน์แก่สถานศึกษาในจังหวัดลพบุรี

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามศาสตร์พระราช า ภูมิศึกษา “สถานศึกษาพอเพียง” ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี ผู้วิจัยมีประเด็นในการอภิปรายผลการศึกษา ดังนี้

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามศาสตร์พระราช า ภูมิศึกษา “สถานศึกษาพอเพียง” ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี

1.1 ด้านการบริหารจัดการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงจากข้อที่เป็นปัจจัยส่งผลมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมากำหนดเป็นนโยบายเพื่อขับเคลื่อนสถานศึกษา และบูรณาการในแผนปฏิบัติงานประจำปี การวางแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ด้านวิชาการ ที่ส่งเสริมการบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน และมีการวางแผนการบริหารจัดการงบประมาณของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนแต่ละโรงเรียนเมื่อได้รับนโยบาย จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเข้าสู่สถานศึกษาแล้วมีการนำนโยบายไปปฏิบัติสอดคล้องกับงานวิจัยของพรภิรมย์ สายโรจน์ สมเกียรติ บุญรอด (2560) ที่ทำการศึกษาด้านการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในกลุ่มเครือข่ายการศึกษายมเหนือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่เขต 1 โดยรวม พบว่าอยู่ในระดับมาก โดยสถานศึกษาดำเนินการตามนโยบายและแผนปฏิบัติการประจำปีที่น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ทำให้เกิดการดำเนินงานอย่างเป็นระบบควบคู่ไปกับการบริหารจัดการ และแนวทางการบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอนสอดคล้องกับงานวิจัยของวิทยา จันทร์ศิลา และจิตติมา วรรณศรี (2561) ทำการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารจัดการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนของศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาในเขตภาคเหนือ ผลการวิจัยพบว่า สถานศึกษาในเขตภาคเหนือที่ผ่านการประเมินเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา มีการดำเนินงานโดยใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้เพื่อบูรณาการสู่การจัดการเรียนการสอนในระดับมากซึ่งครูและ

ผู้บริหารเป็นกลไกสำคัญในการออกแบบวางแผนงานและดำเนินกิจกรรมที่ส่งเสริมหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การเรียนการสอน สำหรับการบริหารจัดการเกี่ยวกับงบประมาณพบว่า สอดคล้องกับการศึกษาของพิชามญชุ์ แซ่จั้น และ สุภาภรณ์ ตั้งดำเนินสวัสดิ์ (2561) ทำการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษาเขต 1 กรุงเทพมหานคร พบว่าโรงเรียนมีการติดตามผลการดำเนินงานตามแผนงบประมาณของสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ติดตามผล/รายงานผลการใช้งบประมาณแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องมีการปฏิบัติระดับมาก มีการดำเนินการตามแผนงบประมาณของสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีการเบิกจ่ายงบประมาณ และใช้ทรัพยากรตามความจำเป็นอย่างเหมาะสม ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต สามารถตรวจสอบการเบิกจ่ายได้ทุกโครงการ/กิจกรรม ซึ่งการปฏิบัติงานสะท้อนให้เห็นถึงโรงเรียนมีการวางแผนการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.2 ด้านหลักสูตรสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงจากข้อที่เป็นปัจจัยส่งผลมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ บูรณาการแผนจัดการเรียนรู้โดยนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ในทุกระดับชั้น เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหลักสูตรสถานศึกษาที่สามารถนำเอาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้อย่างเห็นผลและเป็นรูปธรรมสามารถทำได้โดยการนำไปใช้ในการเรียนการสอนสอดคล้องกับลวิณรัตน์ ชัยกิจธนาภรณ์ (2560) ที่ได้ทำการศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท พบว่าโรงเรียนมีการดำเนินงานด้านวิชาการอยู่ในระดับมากโดยโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาทมีการดำเนินการจัดทำมาตรฐานการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของสาระ / มาตรฐาน / ตัวชี้วัดชั้นปี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง และคำนึงถึงความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ รัชตา ทันประเสริฐ (2561); จุฑามาส พัฒนศิริ (2560); ได้ทำการศึกษาพบว่า หนึ่งในแนวทาง การดำเนินงานการบริหาร

สถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และปัจจัยที่สนับสนุนการก้าวสู่ความสำเร็จ โรงเรียน ต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง นั่นคือการบูรณาการหลักสูตรและการสอนกับทุกวิชา โดยใช้ แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้กับทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้และทุกระดับชั้น ดังนั้นจะเห็นได้ว่าด้านหลักสูตรสถานศึกษา การบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในแต่ละรายวิชา กิจกรรม และการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนกระทำนั้นมีส่วนช่วยให้การดำเนินงานของโรงเรียนเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงประสบความสำเร็จ

1.3 ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงจากข้อที่เป็นปัจจัยส่งผลมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ จัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด หรือ ผู้บำเพ็ญประโยชน์ สอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จัดให้มีกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดจิตอาสา และมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และประยุกต์ใช้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น/วัฒนธรรม/หลักคำสอนทางศาสนา ในการจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจะสร้างแนวความคิดและการปลูกฝังให้เกิดลักษณะนิสัยที่ดีไม่ใช่เพียงแค่การเรียนรู้เพียงลักษณะของความรู้ทางทฤษฎีเท่านั้นแต่ต้องเกิดจากการลงมือปฏิบัติ จะทำให้ผู้เรียนเรียนรู้จากประสบการณ์เกิดกระบวนการเปลี่ยนแปลงประสบการณ์ของผู้เรียน (Kolb, 1984) สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประภาส ไชยมี (2559) ได้ทำการศึกษายุทธศาสตร์การบริหารในสถานศึกษาพอเพียงที่มีประสิทธิภาพ พบว่า การเน้นให้มีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายสำหรับผู้เรียน ในยุทธศาสตร์การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีส่วนช่วยให้การดำเนินการในสถานศึกษาพอเพียงมีประสิทธิภาพ นอกจากนั้นการที่ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมรวมถึงอยู่ในสภาพแวดล้อมของโรงเรียนที่มีสัมพันธภาพระหว่างผู้บริหาร ครู และนักเรียนในทิศทางที่ดี ให้ความรักและเอาใจใส่ทำให้มีพฤติกรรมตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาก (วรรณา แจ้งสว่าง, 2558)

1.4 ด้านการพัฒนาบุคลากร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงจากข้อที่เป็นปัจจัยส่งผลมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ จัดให้มีแผนงาน/โครงการ

พัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ และตระหนักในคุณค่าของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมให้บุคลากรแสวงหาความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างสม่ำเสมอ และจัดกิจกรรมส่งเสริมการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติภารกิจหน้าที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่บุคลากรของสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากบุคลากรมีความสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กรดังนั้นการพัฒนาบุคลากรมีความสำคัญในการดำเนินงานสอดคล้องกับผลการศึกษาของ เพ็ญศรี รัตนมาลัยรักษ์ (2556); นารี คุณวงศ์ (2559); ประภาส ไชยมี (2559); ปทุมไฉไล สิงหนาท และคณะ (2559) โดยพบว่าความสำเร็จในการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ปัจจัยที่สำคัญคือ ครูและบุคลากรโดยครูต้องมีการพัฒนาตนเองในการทำงาน มีแรงจูงใจ ทักษะที่ดีและความพึงพอใจในงาน โดยครูมีบทบาทในการส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้เรียนโดยครูต้องมีความรู้เกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักการของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างแท้จริงเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน ดังนั้นควรมีการส่งเสริมให้ครูได้รับความรู้ ทั้งจากการอบรมการศึกษาดูงาน รวมถึงการตั้งยุทธศาสตร์การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยเน้นการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตและการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งจากผลการศึกษาของ พรทิพย์ เบาลุงเนิน และคณะ (2560) พบว่าความรับผิดชอบในหน้าที่ของครูส่งผลกระทบต่อระดับผู้เรียนของโรงเรียนศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาอีกด้วย

1.5 ด้านความสำเร็จ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงจากข้อที่เป็นปัจจัยส่งผลมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ส่งเสริม/สนับสนุน/เข้าร่วม กิจกรรมของสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมั่นศึกษาหาความรู้ และพัฒนาตนเองให้มีความรู้เกี่ยวกับสถานศึกษาพอเพียง และส่งเสริมให้ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านวัฒนธรรม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความสำเร็จต้องอาศัยการส่งเสริม การพัฒนาและสร้างให้คงอยู่อย่างยั่งยืน โดยสอดคล้องกับการศึกษาของ จุฑามาส พัฒนศิริ (2560) ที่พบว่าแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนในจังหวัดนครสวรรค์ด้านผลลัพธ์/ความสำเร็จ คือ การจัดกิจกรรมส่งเสริมลักษณะนิสัยของผู้เรียนที่มีประโยชน์เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน เช่น นิสัยรักการอ่าน การทำ

บัญชีรายรับรายจ่าย การนำเสนอผลงานโครงการงาน นิทรรศการเพื่อประเมินผลการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสอดคล้องกับการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ปทุมไฉไล สิงหนาท และคณะ (2559) ที่พบว่าหนึ่งในปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จคือปัจจัยด้านสถานศึกษา ประกอบด้วย 1) วัฒนธรรมองค์กรของสถานศึกษา 2) บรรยากาศองค์การของสถานศึกษา 3) โครงสร้างองค์การของสถานศึกษาและ 4) การมีส่วนร่วมของชุมชน รวมถึงการศึกษาของ วิทยา จันทร์ศิลา และจิตติมา วรรณศรี (2561) ที่พบว่าปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน และปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์กร ส่งผลต่อการบริหารจัดการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนของศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาในเขตภาคเหนือ ซึ่งจะเห็นได้ว่าการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์กรให้ดีขึ้นสร้างค่านิยมเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียงตลอดจนพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอทั้งภายในโรงเรียนและภายนอกโรงเรียนรวมถึงการสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อชุมชนจะส่งเสริมให้การดำเนินการด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำเร็จ

2. จากการสัมภาษณ์ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามศาสตร์พระราชกรณียกิจ “สถานศึกษาพอเพียง” ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี ผู้วิจัยได้ข้อมูล ดังต่อไปนี้ ทั้งผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครูได้ให้ข้อมูลไปในทิศทางเดียวกันว่าการดำเนินงานควรเริ่มต้นจากการสร้างความเข้าใจให้แก่บุคลากรภายในสถานศึกษา อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครูต้องปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างในด้านของความพอเพียงด้วย ตลอดจนควรมีการกำหนดเกณฑ์การประเมินกิจกรรม/โครงการที่ชัดเจน และต้องมีการประสานความร่วมมือจากภาคส่วนต่างๆ ด้วย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกระบวนการรับนโยบายจากภาครัฐมาสู่สถานศึกษาต้องเริ่มต้นจากการสร้างความรู้และความเข้าใจแก่ผู้ปฏิบัติงานสอดคล้องกับ จุฑามาส พัฒนศิริ (2560) ที่กล่าวว่าแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนนั้นต้องให้ความสำคัญกับการชี้แจงหรือจัดประชุมบุคลากรเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยต้องอาศัยบุคคลที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการถ่ายทอดความรู้เพื่อสร้างความตระหนักให้แก่

ครู นอกจากนี้การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีซึ่งต้องเริ่มต้นจากผู้นำในโรงเรียนคือผู้บริหารสถานศึกษาสอดคล้องกับทวีศักดิ์ ธาตุชัย นวัตกรรม หอมสิน ประพรทิพย์ คุณากรพิทักษ์ (2562); ปทุมไฉไล สิงหนาท และคณะ (2559) ที่พบว่า ภาวะผู้นำเป็นกระบวนการที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมต่อบุคคลและสังคมในองค์กร เพื่อให้บุคคลอื่นปฏิบัติตามความคิดเห็นความต้องการของตน เป็นต้นแบบในการปฏิบัติตนเองที่ดี มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ และมีการแสดงออกถึงพฤติกรรมที่เหมาะสมนอกจากนี้การปฏิบัติตนของครูที่เป็นบุคคลใกล้ชิดผู้เรียนนั้น ปทุมไฉไล สิงหนาท และคณะ (2559) ควรมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มีทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติงาน และพึงพอใจในงาน นอกจากนี้เมื่อผู้ปฏิบัติงานทราบเกณฑ์การประเมินกิจกรรม/โครงการที่ชัดเจน ย่อมทำให้ทราบถึงเป้าหมายในการดำเนินงานและสามารถวางแผนการปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์สอดคล้องกับ พินิจ เครือเหลา (2561) ที่กล่าวว่าการสร้างความเข้าใจให้แก่บุคลากรในการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนั้นสถานศึกษาควรมีการส่งเสริมการดำเนินงานนิเทศ ติดตาม ประเมินผล ในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยผู้บริหารส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบุจุดดูแลช่วยเหลือผู้เรียน และสถานศึกษาควรกำหนดแนวทางที่ชัดเจนในการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน นอกจากนี้การประสานความร่วมมือ ในที่นี้หมายรวมถึงการบริหารแบบมีส่วนร่วม และการบรรยากาศองค์การสอดคล้องกับ สมชาติ สว่างภาคภูมิ สมศักดิ์ สีตาทกุลฤทธิ์ และ ยุพา เวียงกมล อัดโตดดร (2560) ที่กล่าวว่า ทั้งการบริหารแบบมีส่วนร่วม และการบรรยากาศองค์การมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อคุณภาพการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงสุด เนื่องจากเปิดโอกาสให้บุคลากรเข้ามามีส่วนร่วมคิดตัดสินใจ วางแผน การร่วมดำเนินการร่วมติดตามประเมินผล และการร่วมรับรู้ผลดำเนินการเป็นลักษณะของการใช้อำนาจการบริหารผ่านทางคณะกรรมการ เป็นการควบคุมคุณภาพของการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา การร่วมมือกันรวมถึงการมีส่วนร่วมจากชุมชนและสังคม สอดคล้องกับการศึกษาของ เทวฤทธิ์ พลเยี่ยม (2559) ; นารี คุณวงศ์ (2559) ที่พบว่าการสร้างความร่วมมือจากชุมชน การสร้างให้ผู้เรียนมีกิจกรรมอย่างมีส่วนร่วมจากสังคม และชุมชน รวมถึงการนำบุคคลจากชุมชนมาช่วยในการ

เรียนรู้ด้านความพอเพียงของโรงเรียน โดยสถาบันการศึกษาและสังคมร่วมดำเนินการช่วยเหลือกันจะทำให้การดำเนินงานด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงประสบผลสำเร็จ

3. จากการสนทนากลุ่มเพื่อพิจารณาความเหมาะสมของรูปแบบการดำเนินงานสถานศึกษาพอเพียง ได้ข้อสรุปว่าผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มเห็นด้วยในหลักการและรูปแบบที่ผู้วิจัยได้นำเสนอ แต่มีข้อเสนอแนะให้ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไข คือ การใส่รายละเอียดการดำเนินกิจกรรมย่อยๆ ที่ควรให้ความสำคัญ ซึ่งอิงมาจากข้อมูลจากการเก็บรวบรวมของผู้วิจัยทั้งจากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์มาใส่เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ และสามารถเข้าใจได้ในทางปฏิบัติมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากรูปแบบการดำเนินงานสถานศึกษาพอเพียงมีองค์ประกอบที่สอดคล้องกับกระบวนการของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยมีลักษณะที่ประกอบด้วย 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ได้แก่ พอประมาณ มีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกัน สร้างให้ผู้เรียนเกิดความรู้และคุณธรรม นอกจากนั้นยังมีกระบวนการขับเคลื่อนด้วยกระบวนการ PDCA กล่าวคือมีการวางแผนเพื่อสร้างความเข้าใจ การปฏิบัติตามแผนโดยการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง การประเมินผลการปฏิบัติจากโครงการกิจกรรมตามที่ได้วางแผนไว้ และการประสานความร่วมมือจากทั้งบุคลากรภายในโรงเรียนทั้งผู้บริหาร ครู หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง รวมถึงผู้เรียน และบุคลากรภายนอกโรงเรียน เช่น ประชาชนชาวบ้าน หรือผู้ที่มีความรู้ความสามารถจะนำไปสู่กระบวนการของการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปดำเนินการในสถานศึกษา ภายใต้การขับเคลื่อนด้วยวงจรการบริหารคุณภาพ PDCA จะต้องนำมาประยุกต์ ผสมผสานและนำไปใช้กับการดำเนินงานทั้ง 5 ด้านประกอบไปด้วย ด้านการบริหารจัดการ ด้านหลักสูตรสถานศึกษา ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการพัฒนาบุคลากร และด้านความสำเร็จ ซึ่งจากองค์ประกอบของรูปแบบการดำเนินงานสถานศึกษาพอเพียง มีการศึกษา เก็บรวบรวมข้อมูลสังเคราะห์ความรู้ทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ ทำให้รูปแบบมีความเหมาะสมจากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรีสุภางค์ ระเบียบ อธิระดา ภิญโญ (2560) ที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการบริหารสถานศึกษาพอเพียง โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยประกอบด้วยการดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการให้ความรู้แก่ครู การส่งเสริมการสอนที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจพอเพียง การตรวจสอบติดตามดำเนินงานกิจกรรม การส่งเสริมบุคลากร

และการประชาสัมพันธ์ ความร่วมมือจากภายในโรงเรียนและชุมชน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ
 ฐานวัฒนธรรม โชติจิรนาศักดิ์ จินต์ วิภาตะกลัศ และสุทธนู ศรีไสย์ (2561) ที่ทำการศึกษาคณาบริหาร
 สถานศึกษาพอเพียงที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนในเขตสำนักงานศึกษาธิการภาค 2
 กระทรวงศึกษาธิการ พบว่า การพัฒนาความรู้และคุณธรรมให้กับผู้เรียนและบุคลากรใน
 สถานศึกษาเป็นสิ่งที่สำคัญ รวมถึงการ การนิเทศติดตามการดำเนินงานของโรงเรียนตามหลัก
 ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ การบริหารจัดการทรัพยากรด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ
 พอเพียง การพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาด้านการจัดทำแผนให้เกิดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญา
 ของเศรษฐกิจพอเพียง และ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ที่สอดคล้องกับหลัก
 ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การพัฒนาการทำงานเป็นทีม และการพัฒนานักเรียนให้เกิดทักษะ
 การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมบุคลากร ตามหลัก
 ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านคุณธรรมจริยธรรมบนพื้นฐาน
 หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งกระบวนการดำเนินการของสถานศึกษาข้างต้นสอดคล้อง
 กับรูปแบบที่ผู้วิจัยได้ออกแบบและพัฒนาขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับ ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานตามศาสตร์พระราชกรณียกิจ
 “สถานศึกษาพอเพียง” ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัด
 ลพบุรี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ด้านการบริหารจัดการ ข้อที่เป็นปัจจัยส่งผลมากที่สุด คือ น้อมนำปรัชญา
 ของเศรษฐกิจพอเพียงมากำหนดเป็นนโยบายเพื่อขับเคลื่อนสถานศึกษา และบูรณาการใน
 แผนปฏิบัติงานประจำปี ดังนั้นสถานศึกษาจึงควรศึกษาแนวทางการจัดการศึกษาโดยยึด
 หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และนำมากำหนดเป็นนโยบายของสถานศึกษา เพื่อให้
 เกิดการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรมในสถานศึกษาต่อไป

1.2 ด้านหลักสูตรสถานศึกษา ข้อที่เป็นปัจจัยส่งผลมากที่สุด คือ บูรณาการแผน
 จัดการเรียนรู้โดยนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ในทุก

ระดับชั้น ดังนั้นสถานศึกษาจึงควรส่งเสริมให้ครูดำเนินการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้โดยนำหลักของความพอเพียงบูรณาการผสมเข้ากับเนื้อหาสาระที่ถูกกำหนดไว้ในหลักสูตร จะทำให้การดำเนินงานสถานพอเพียงเกิดประสิทธิผลแก่ผู้เรียนมากขึ้น

1.3 ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ข้อที่เป็นปัจจัยส่งผลมากที่สุด คือ จัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด หรือ ผู้บำเพ็ญประโยชน์ สอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนั้นสถานศึกษาจึงควรส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเฉพาะกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับลูกเสือ เนตรนารี ที่สามารถปลูกฝังนักเรียนในเรื่องของความอดทน ความมีวินัย และจิตสาธารณะได้เป็นอย่างดี

1.4 ด้านการพัฒนาบุคลากร ข้อที่เป็นปัจจัยส่งผลมากที่สุด คือ จัดให้มีแผนงาน/โครงการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ และตระหนักในคุณค่าของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนั้นสถานศึกษาจึงควรกำหนดแผนงานประจำปีให้มีโครงการที่เกี่ยวข้องกับการสร้างองค์ความรู้ หรือตระหนักในความสำคัญของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่บุคลากรอย่างต่อเนื่อง

1.5 ด้านความสำเร็จ ข้อที่เป็นปัจจัยส่งผลมากที่สุด คือ ส่งเสริม/สนับสนุน/เข้าร่วมกิจกรรมของสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนั้นสถานศึกษาจึงควรกระตุ้นและส่งเสริมให้ทั้งบุคลากรและนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่จัดขึ้นโดยหน่วยงานต่างๆ อันจะส่งผลทำให้สามารถนำความรู้ที่ได้รับมาต่อยอดทั้งการทำงาน การเรียน และดำรงชีวิตได้

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัญหาการดำเนินงานตามศาสตร์พระราชากรณีศึกษา “สถานศึกษาพอเพียง” ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี ในด้านอื่นๆ นอกเหนือจากทั้ง 5 ด้านที่ได้ศึกษาไปแล้วจากงานวิจัยครั้งนี้

2.2 ควรศึกษาแนวทางในการแก้ไขปัญหาการดำเนินงานตามศาสตร์พระราชากรณีศึกษา “สถานศึกษาพอเพียง” ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี เพื่อนำแนวทางเหล่านั้นมาแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับสถานศึกษาต่อไป

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการสำนักงานปลัด. (2550). การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.moe.go.th/sufficiency/>, 2561.
- (2552). คู่มือประเมินสถานศึกษาพอเพียงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (สถานศึกษาพอเพียง). กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- (2554). คู่มือประเมินและเกณฑ์คุณภาพสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กฤษณพงศ์ วิมลศิลป์. (2547). เศรษฐกิจพอเพียงกับการก่อรูปนโยบายแนวทางการคิดของมนุษย์. กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จุฑามาส พัฒนศิริ. (2560). แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนในจังหวัดนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ฐานวัฒน์ โชติจิรนาคักดี จินต์ วิภาตะกัลป์ และสุทธนู ศรีไสย์. (2561). การบริหารสถานศึกษาพอเพียงที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนในเขตสำนักงานศึกษาธิการภาค 2. วารสารวิจัยและพัฒนา วลัยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ หน้า 57-71.
- เดชา ปุณฺณบาล. (2560). 9 ตามรอยบาท ศาสตร์พระราชา. วารสารสมาคมนักวิจัย. ปีที่ 22 ฉบับที่ 2 พฤษภาคม - สิงหาคม 2560.
- ทวีศักดิ์ ธาตุชัย นวัตกรรม หอมสิน ประพรทิพย์ คุณากรพิทักษ์. (2562). ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียง ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี. วารสารสังคมศาสตร์วิจัย ปีที่ 10 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2562) หน้า 318-337.

เทวฤทธิ์ พลเยี่ยม .(2559). รูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ปีที่ 2 ฉบับที่ 2

นารี คุณวงศ์. (2559). บทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

บัญชา ภัทรกุลวิศาล และถนอมวรรณ ประเสริฐเจริญสุข. (2556). ปัจจัยทางวัฒนธรรมองค์การที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียงของโรงเรียนมัธยมศึกษาในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2. วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น ฉบับที่ 7 ปีที่ 3 กรกฎาคม-กันยายน 2556 หน้า 144 - 153

บุษกร วัฒนบุตร พระครูโอภาสนนทกิตติ และพระอุดมสิทธินายก .(2560). ศาสตร์พระราชากับการพัฒนาคนไทย. กรุงเทพฯ: วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร. ปีที่ 6 ฉบับพิเศษ 2560.

ปทุมไฉไล สิงหนาท และคณะ. (2559). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารชุมชนวิจัย ปีที่ 10 ฉบับที่ 3 กันยายน- ธันวาคม 2559 หน้า 106-116

ประภาส ไชยมี .(2559). ยุทธศาสตร์การบริหารในสถานศึกษาพอเพียงที่มีประสิทธิผล. วารสารปัญญาภิวัฒน์ ปีที่ 8 ฉบับที่ 2 ประจำเดือน พฤษภาคม –สิงหาคม 2559.

ประเวศ วะสี. เศรษฐกิจพอเพียงและแนวทางประชาสังคม แนวพลิกพื้นเศรษฐกิจสังคม. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์หมอชาวบ้าน.

ปรีชา วงศ์ทิพย์. (2555). การพัฒนาชุมชนประยุกต์: แนวคิดบูรณาการ. พระมหาสุทิตย์ อากาศโร บรรณาธิการ. กรุงเทพฯ: สถาบันเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชน (สรส.)

- ปรีชา ศรีลับขวา. (2551). สภาพการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการ
การศึกษาของโรงเรียนในอำเภอบ้านฝาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น
เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- ปริญานูช พิบูลสรารุช. (2550). การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา. ศูนย์
ประสานงานกลางการดำเนินงานโครงการสืบเนื่องมาจากพระราชดำริ. สำนักงาน
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ: สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์.
- พรทิพย์ เบาลุงเนิน และคณะ. (2560). ตัวแปรที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนศูนย์การ
เรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.วารสารวิทยาลัยนครราชศรีมา ปีที่ 11 ฉบับที่ 3
กันยายน-ธันวาคม 2560 หน้าที่ 32-41
- พรภิรมย์ สายโรจน์ สมเกียรติ บุญรอด. (2560). การบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญา
เศรษฐกิจพอเพียง ในกลุ่มเครือข่ายการศึกษายมเหนือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1. รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการและ
นำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 9 ทิศทางการพัฒนางานวิจัยในยุค Thailand 4.0. วันที่
1 กรกฎาคม 2560 สำนักวิจัยและบริการวิชาการมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น มินิ เซอร์วิส ชัฟพลาย
กรุงเทพ หน้าที่ 24-35
- พิชามญญ์ แซ่จัน และ สุภาภรณ์ ตั้งดำเนินสวัสดิ์. (2561). การบริหารสถานศึกษาตามหลัก
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 1 กรุงเทพมหานคร. วารสารบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสวนดุสิต. ปีที่ 14 ฉบับ
ที่ 2 ประจำเดือนพฤษภาคม - สิงหาคม 2561 หน้าที่ 33-50
- พินิจ เครือเหล่า. (2561). การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
โรงเรียนพิทยาลงกรณ์พิทยาคม. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ปริญญาโทมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- เพ็ญศรี รัตนมาลัยรักษ์. (2556). บทบาทของครูในการส่งเสริมความรู้เศรษฐกิจพอเพียงใน
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม
เขต 2. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- รัชดา ทันประเสริฐ. (2561). แนวทางการทำงานและปัจจัยที่สนับสนุนการก้าวสู่ความสำเร็จ
โรงเรียนต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านกระสังสามัคคี.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ลวัฒน์ ชัยกิจธนาภรณ์. (2560). การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาชัยนาท. วารสารศึกษาศาสตร์ มมร คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
มหามกุฏราชวิทยาลัย. ปีที่ 5 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2560 หน้าที่ 1-16
- วรรณมา แจ้งสว่าง. (2558). ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3. วารสารการวิจัยกาสะลอง. ฉบับที่ 9 เล่มที่ 1 มกราคม-
มิถุนายน 2558 หน้าที่ 31-42
- วิทยา จันทร์ศิลา และจิตติมา วรรณศรี. (2561). ปัจจัยการบริหารจัดการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อคุณภาพ
นักเรียนของศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาในเขต
ภาคเหนือ. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ปีที่ 12 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม
- กันยายน พ.ศ. 2561 หน้าที่ 283-294
- ศรีสุภาวงศ์ ระเริง อธิระดา ภูญโญ. (2560). การบริหารสถานศึกษาพอเพียง โดยใช้หลักปรัชญา
เศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาเขต 1.
รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ คณะวิทยาการ
จัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา วันที่ 16 มิถุนายน 2560 หน้าที่ 169-179.

- สมชาติ สง่าภาคภูมิ สมศักดิ์ สีตากลุทธิ์ และ ยุพา เวียงมมล อัดโดดดร. (2560). รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น ปีที่ 13 ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน 2560 หน้า 77-85
- สมรภูมิ อ่อนอ่อน และธานี เกสทอง. (2558). แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดตาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 38. รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการนำเสนองานวิจัย ระดับชาติ (Proceedings) เครือข่ายบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ ครั้งที่ 15 หน้า 1473-1487
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2551). **เรียนรู้หลักการทรงงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว**. กรุงเทพฯ :สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สุเมธ ตันติเวชกุล (2542). **การดำเนินชีวิตในระบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ**. กรุงเทพฯ: กรมพัฒนาชุมชน.
- ห้องสมุดมั่นพัฒนา. (2554). **ศาสตร์พระราชา...ศาสตร์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน: หนังสือพระมหากษัตริย์นักพัฒนาเพื่อประโยชน์สุขปวงประชา พุทธศักราช 2554**. [ออนไลน์]. เข้าถึงจาก: <http://www.manpattanalibrary.com>
- Cronbach, L.J. (1990). *Essentials of Psychological Testing* (5th ed). New York: Harper Colilins.
- Kolb, D. A. (1984). *Experiential learning: Experience as the source of learning and development*. New Jersey: Prentice-Hall.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory Analysis* (2nd ed). New York: Harper & Row.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

แบบสอบถาม

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามศาสตร์พระราชกรณียกิจ “สถานศึกษาพอเพียง”
ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ขอให้ผู้ตอบแบบสอบถามทำเครื่องหมาย ลงในช่อง ที่ตรงกับข้อมูลทั่วไปของท่าน
และเติมข้อมูลด้วยหากมีความจำเป็น

1.1 เพศ

- ชาย
- หญิง

1.2 ตำแหน่ง

- ผู้บริหารสถานศึกษา
- ครู

1.3 วิทยฐานะ

- ไม่มีวิทยฐานะ
- ชำนาญการ
- สูงกว่าชำนาญการ

1.4 ประสบการณ์ทำงาน

- น้อยกว่า 10 ปี
- 10 - 20 ปี
- มากกว่า 20 ปี

1.5 เขตพื้นที่การศึกษา

- เขต 1
- เขต 2

1.6 ขนาดของสถานศึกษา

- ขนาดเล็ก (จำนวนนักเรียนไม่เกิน 120 คน)
- ขนาดกลาง (จำนวนนักเรียน 121 - 300 คน)
- ขนาดใหญ่ (จำนวนนักเรียนมากกว่า 300 คน)

2. การสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามศาสตร์พระราชา “สถานศึกษาพอเพียง”

จงพิจารณาว่าสถานศึกษาของท่านมีการดำเนินงานกิจกรรมตามศาสตร์พระราชา ในแต่ละประเด็นย่อยๆ อยู่ในระดับใด และทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องให้ตรงกับระดับของพฤติกรรมที่ปรากฏ โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณา ดังต่อไปนี้

- 5 คะแนน หมายถึง เป็นปัจจัยที่ส่งผลในระดับมากที่สุด
- 4 คะแนน หมายถึง เป็นปัจจัยที่ส่งผลในระดับมาก
- 3 คะแนน หมายถึง เป็นปัจจัยที่ส่งผลในระดับปานกลาง
- 2 คะแนน หมายถึง เป็นปัจจัยที่ส่งผลในระดับน้อย
- 1 คะแนน หมายถึง เป็นปัจจัยที่ส่งผลในระดับน้อยที่สุด

ลำดับ	การดำเนินงานตามศาสตร์พระราชา กรณีศึกษา “สถานศึกษาพอเพียง”	ระดับการส่งผล				
		1	2	3	4	5
ด้านการบริหารจัดการ						
1	<u>งานด้านนโยบายที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง</u> น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมากำหนดเป็นนโยบายเพื่อขับเคลื่อนสถานศึกษา และบูรณาการในแผนปฏิบัติงานประจำปี					
2	ดำเนินการตามนโยบาย และแผนปฏิบัติงานประจำปี ที่น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนสถานศึกษา					
3	ติดตามผลการดำเนินการ ตามนโยบายและแผนปฏิบัติการประจำปี ที่น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนสถานศึกษา					
4	นำผลการติดตามมาพัฒนา นโยบาย/แผนงาน/โครงการ ที่ขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา					
5	<u>งานด้านวิชาการและการบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง</u> การวางแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ด้านวิชาการ ที่ส่งเสริมการบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน					
6	ดำเนินการตาม แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ด้านวิชาการ ที่ส่งเสริมการบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน					
7	ติดตามผล แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ด้านวิชาการ ที่ส่งเสริมการบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน					
8	นำผลการติดตามไปพัฒนา แผนงาน/โครงการ/ กิจกรรม ด้านวิชาการ ที่ส่งเสริมการบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สู่การเรียนการสอน					

ลำดับ	การดำเนินงานตามศาสตร์พระราชกรณียกิจ “สถานศึกษาพอเพียง”	ระดับการส่งผล				
		1	2	3	4	5
ด้านการบริหารจัดการ (ต่อ)						
9	<u>งานด้านงบประมาณของสถานศึกษา</u> มีการวางแผนการบริหารจัดการงบประมาณของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
10	ดำเนินการตามแผนงบประมาณของสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
11	ติดตามผลการดำเนินงานตามแผนงบประมาณของสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
12	นำผลการติดตามมาพัฒนาและปรับปรุง การบริหารจัดการงบประมาณตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
งานด้านการบริหารจัดการทั่วไป						
13	บริหารอาคารสถานที่และจัดการแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
14	ประสานสัมพันธ์กับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ เพื่อการอยู่อย่างพอเพียง					
ด้านหลักสูตรสถานศึกษา						
15	<u>หน่วยการเรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง</u> จัดให้มีหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในทุกระดับชั้น					
16	การนิเทศ/ติดตาม/ประเมินผล การนำหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน					
17	การศึกษา/วิเคราะห์/วิจัย เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
18	<u>การบูรณาการกับกิจกรรมการเรียนรู้</u> บูรณาการแผนจัดการเรียนรู้โดยนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ในทุกระดับชั้น					
19	ตรวจสอบและปรับปรุงคุณภาพของแผนจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ					
20	จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ					

ลำดับ	การดำเนินงานตามศาสตร์พระราชา กรณีศึกษา “สถานศึกษาพอเพียง”	ระดับการส่งผล				
		1	2	3	4	5
ด้านหลักสูตรสถานศึกษา (ต่อ)						
21	เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
22	สื่อและแหล่งการเรียนรู้ จัดทำ/ผลิต/ใช้/เผยแพร่ สื่อการเรียนรู้ เพื่อบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการจัดการเรียนการสอน					
23	จัดทำ/พัฒนา/เผยแพร่ แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
24	ใช้แหล่งเรียนรู้/ภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชน ที่ส่งเสริมการอยู่อย่างพอเพียงของผู้เรียน					
25	การวัดและประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จัดทำเครื่องมือวัดและประเมินผลที่หลากหลาย และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหน่วยการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
26	ใช้วิธีการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลาย และสอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
27	รายงานผลการประเมิน และนำมาปรับปรุง/พัฒนา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
28	จัดแสดง/เผยแพร่/ประกวด/แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผลงานของผู้เรียนที่เกิดจากการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้					
ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน						
29	การแนะแนวและระบบช่วยเหลือผู้เรียน จัดให้มีกิจกรรมแนะแนว และระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน เพื่อสนับสนุนการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
30	พัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือให้ผู้เรียนสามารถ แก้ปัญหา/พัฒนาตนเอง ได้ อย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
31	ติดตามผล การจัดกิจกรรมแนะแนว และระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					

ลำดับ	การดำเนินงานตามศาสตร์พระราชกรณียกิจ “สถานศึกษาพอเพียง”	ระดับการส่งผล				
		1	2	3	4	5
ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (ต่อ)						
32	นำผลการติดตามมาใช้พัฒนาการจัดกิจกรรมแนะแนว และระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
33	กิจกรรมนักเรียน วางแผนงาน/โครงการ ส่งเสริมกิจกรรมนักเรียน ให้อยู่อย่างพอเพียง					
34	จัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ สอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
35	ส่งเสริมให้มีการจัดตั้ง ชุมนุม/ชมรม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
36	ประยุกต์ใช้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น/วัฒนธรรม/หลักคำสอนทางศาสนา ในการจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
37	ติดตามผลการจัดกิจกรรมนักเรียน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
38	นำผลการติดตามมาปรับปรุง/พัฒนา กิจกรรมนักเรียน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
39	กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณะประโยชน์ จัดให้มีกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดจิตอาสา และมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณะประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
40	สนับสนุนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการ แก้ปัญหา/พัฒนา สถานศึกษา/ชุมชน ด้านเศรษฐกิจ/สังคม/สิ่งแวดล้อม/วัฒนธรรม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
41	ติดตามผลการดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ของผู้เรียน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
42	นำผลการติดตามมา ปรับปรุง/พัฒนา การดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของผู้เรียน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
ด้านการพัฒนาบุคลากร						
43	การพัฒนาบุคลากรตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง จัดให้มีแผนงาน/โครงการ พัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ และตระหนักในคุณค่าของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					

ลำดับ	การดำเนินงานตามศาสตร์พระราชกรณียกิจ “สถานศึกษาพอเพียง”	ระดับการส่งผล				
		1	2	3	4	5
ด้านการพัฒนาบุคลากร (ต่อ)						
44	ประชุม/อบรม/สัมมนา/ศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้ต่างๆ เพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตและปฏิบัติภารกิจหน้าที่					
45	ส่งเสริมให้บุคลากรแสวงหาความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างสม่ำเสมอ					
46	จัดกิจกรรมส่งเสริมการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติภารกิจหน้าที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แก่บุคลากรของสถานศึกษา					
47	การติดตามและขยายผล ติดตามผลการดำเนินโครงการ/กิจกรรมพัฒนาบุคลากร เพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตและปฏิบัติภารกิจหน้าที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
48	นำผลการติดตามมา ปรับปรุง/พัฒนา การดำเนินโครงการ/กิจกรรมพัฒนาบุคลากร เพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตและปฏิบัติภารกิจหน้าที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
49	ขยายผลและเผยแพร่ ผลการดำเนินชีวิตและปฏิบัติภารกิจหน้าที่ของบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
ด้านความสำเร็จ						
50	คุณลักษณะของสถานศึกษาพอเพียง ส่งเสริมภาพลักษณ์ของสถานศึกษาให้มีความเป็นสถานศึกษาพอเพียง					
51	จัดบรรยากาศของสถานศึกษาให้เอื้อต่อการดำเนินกิจกรรมตามรูปแบบของสถานศึกษาพอเพียง					
52	คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาพอเพียง หมั่นศึกษาหาความรู้ และพัฒนาตนเองให้มีความรู้เกี่ยวกับสถานศึกษาพอเพียง					
53	ส่งเสริม/สนับสนุน/เข้าร่วม กิจกรรมของสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
54	ความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติของบุคลากรในสถานศึกษา ส่งเสริมให้บุคลากรของสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					

ลำดับ	การดำเนินงานตามศาสตร์พระราชกรณียกิจ “สถานศึกษาพอเพียง”	ระดับการส่งผล				
		1	2	3	4	5
ด้านความสำเร็จ (ต่อ)						
55	บุคลากรจัดการทรัพยากรและดำเนินชีวิตด้านเศรษฐกิจ อย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
56	บุคลากรอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตนเพื่อส่วนรวม					
57	บุคลากรรู้จักใช้และจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ					
58	บุคลากรดำเนินชีวิตอย่างมีฐานรากทางวัฒนธรรม และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม จากกระแสโลกาภิวัตน์					
59	ความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติของผู้เรียน ส่งเสริมผู้เรียนให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามมาตรฐานการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงของแต่ละระดับชั้นปีการศึกษา					
60	ส่งเสริมให้ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ในด้านวัตถุ/เศรษฐกิจ					
61	ส่งเสริมให้ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านสังคม					
62	ส่งเสริมให้ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านสิ่งแวดล้อม					
63	ส่งเสริมให้ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านวัฒนธรรม					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

แนวคำถามการสัมภาษณ์ (Interview Form)
การดำเนินงานตามศาสตร์พระราช “สถานศึกษาพอเพียง”

สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา

1. ท่านมีการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาอย่างไรบ้าง

.....
.....
.....
.....
.....

2. ท่านมีการสนับสนุนโครงการที่เกี่ยวข้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างไรบ้าง

.....
.....
.....
.....
.....

3. ท่านคิดว่ามีปัจจัยใดบ้างที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานสถานศึกษาพอเพียง

.....
.....
.....
.....
.....

4. ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....
.....
.....
.....
.....

แนวคำถามการสัมภาษณ์ (Interview Form)
การดำเนินงานตามศาสตร์พระราชา “สถานศึกษาพอเพียง”

สำหรับครู

1. ท่านได้รับมอบหมายให้ดำเนินงานโครงการใดบ้างที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการดำเนินการอย่างไร และผลที่ได้รับจากโครงการเป็นอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

2. ท่านได้นำความรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

3. ท่านมีวิธีการใดบ้างที่ทำให้นักเรียนมีความสนใจและปฏิบัติตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

.....

.....

.....

.....

.....

4. ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข
รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริ ถีอาสนา	อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
2. รองศาสตราจารย์ ดร.ธงชัย สมบูรณ์	อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
3. รองศาสตราจารย์ ดร.สำเริง ยุรชัย	อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาธิต ทรัพย์รวงทอง	คณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทรงศรี ตุ่นทอง	คณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ภาคผนวก ค
ภาพกิจกรรมการสนทนากลุ่ม

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล	นายภูวดล จุสสุคนธ์
วัน เดือน ปีเกิด	วันที่ 30 เดือน กันยายน พ.ศ. 2527
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 164/100 หมู่ที่ 3 ตำบลนิคมสร้างตนเอง อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี 15000
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2549	วิทยาศาสตร์บัณฑิต (วท.บ.) สาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
พ.ศ. 2552	ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
พ.ศ. 2555	ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต (ค.ด.) สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ประวัติผู้ร่วมวิจัย

ชื่อ - สกุล	นางปกเกศ จุลสุคนธ์
วัน เดือน ปีเกิด	วันที่ 5 เดือน เมษายน พ.ศ. 2526
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 164/100 หมู่ที่ 3 ตำบลนิคมสร้างตนเอง อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี 15000
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	สาขาวิชาเทคโนโลยีและนวัตกรรมการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2548	ศึกษาศาสตรบัณฑิต (ศษ.บ.) เกียรตินิยมอันดับ 1 สาขาวิชาการประถมศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น
พ.ศ. 2551	ศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) สาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
พ.ศ. 2551	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ. 2558	ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต (ค.ด.) สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย